

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 1 – 2 grudnia 2012 r. na kierunku *ekonomia* prowadzonym w ramach obszaru nauk ekonomicznych realizowanych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Ekonomii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Marek Lisiński – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel - członek PKA

- dr hab. Wojciech Downar – członek PKA

- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny

- Tomasz Lis – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Ekonomii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2007 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 211/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 kwietnia 2007 r.).

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1.1).

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na specjalnościach „finanse i rozwój regionalny” oraz „ekonomika małych i średnich przedsiębiorstw” na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 października 2000 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia kształcenia na poziomie wyższych studiów zawodowych. Decyzją z dnia 19 maja 2005 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu dokonał przyporządkowania prowadzonych specjalności do ocenianego kierunku studiów. Decyzją Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 stycznia 2009 r. Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku studiów.

Misją WSEI W LUBLINIE jest „Twoja wiedza i umiejętności są dla nas najważniejsze”. Realizując swoje cele Uczelnia przestrzega następujących zasady

- profesjonalizm - nasi wykładowcy mają wysokie kwalifikacje naukowe, zawodowe i etyczne. Dostosowują poziom kształcenia do indywidualnych możliwości studentów i wymagań współczesnego rynku pracy;
- partnerstwo - jest stosowane w WSEI na co dzień. Zapewniamy naszym studentom przyjazne warunki studiowania, uwzględniające ich indywidualne możliwości ekonomiczne, zainteresowania i potrzeby;
- jedność procesu kształcenia z praktyką gospodarczą - pozwala naszym absolwentom nie tylko znaleźć atrakcyjną pracę, ale także zakładać własne, dobrze prosperujące firmy lub rozwijać i unowocześniać już istniejące;
- innowacyjność i przedsiębiorczość - przygotowujemy studentów do podejmowania wyzwań współczesnej cywilizacji i gospodarki opartej na wiedzy.

Powyższa Misja została zatwierdzona Uchwałą Konwentu nr 10/2012 Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie z 4 października 2012.

Uchwałą nr 3/3/2011/2012 Rady Wydziału Ekonomii z dnia 29 maja 2012 r. zatwierdzono Strategię Rozwoju Wydziału. Dokument został podjęty już po decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie utworzenia kierunku *ekonomia*. W dokumencie tym określono również Misję Wydziału. Nie wskazano natomiast w tym dokumencie horyzontu czasowego. Nie zostały, zatem spełnione podstawowe wymagania merytoryczne, które zawsze wiążą realizację kluczowych celów z określoną perspektywą czasową. Oceniając przedłożony dokument można stwierdzić, że ocena ta nie wypada pozytywnie.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Rady Wydziału Ekonomii wraz z listą obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie ma opracowaną misję na poziomie całej Uczelni oraz strategię na poziomie Wydziału Ekonomii. Oba dokumenty są sformalizowane, przyjęte odpowiednio uchwałą Konwentu nr 10/2012 Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie z 4 października 2012 oraz uchwałą Rady Wydziału Ekonomii nr 3/3/2011/2012 z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie zatwierdzenia strategii rozwoju Wydziału Ekonomii.

Misja Wydziału nawiązuje do misji Uczelni i koncentruje się na procesie edukacji, który powiązany jest ściśle z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy.

Zarówno misja Uczelni jak i Wydziału określają podstawowe zasady, jakimi powinna się kierować Uczelnia, a w strategii Wydziału znajduje się część, które bezpośrednio dotyczy zagadnień związanych z jakością kształcenia („polityka jakości”). Zapisy powyższe stanowią podstawę do budowania koncepcji kształcenia. Zaznaczyć należy, że trwają prace nad modyfikacją strategii Uczelni na lata 2013 – 2017. Brzmienie misji oraz zapisy znajdujące się w dokumencie strategii są spójne i należy ocenić je pozytywnie. Pozytywnie należy również ocenić kierunek dalszych prac nad strategią Uczelni, szczególnie w kontekście zastosowania strategicznej karty wyników, w tym opracowania miar realizacji zadań strategicznych.

Analiza i ocena zawartości informacyjnej Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomii wskazuje, że ustalono niej cztery cele strategiczne (dotyczą roku akademickiego 2013/2014 i nie wybiegają dalej). Brak, w tym programie rozwoju tej podstawowej jednostki organizacyjnej, innych istotnych informacji. Nie odnajdujemy tu ani, choć ogólnie

zarysowanych, sposobów realizacji tych celów ani choć deklaratorywnie wskazanych, środków nieodzownych dla ich osiągnięcia. Także i z tego punktu widzenia ocena strategii Wydziału nie wypada satysfakcjonująco.

Przyjęta w strategii Wydziału koncepcja kształcenia opiera się na realizacji procesu kształcenia z uwzględnieniem jakości, współpracy z toczaniem i potrzeb społecznośc lokalnej. Założenia koncepcji kształcenia ukierunkowane są na końcowy efekt procesu kształcenia i potrzeby pracodawców w zakresie kompetencji absolwentów, w tym umiejętności praktycznych. Wydział jako jeden z priorytetów przyjmuje przygotowanie absolwentów do umiejętności poruszania się po rynku pracy.

Przyjęta koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zrozumiała, ma swoje odzwierciedlenie, zarówno w misji, jak i celach strategicznych Uczelni. Koncepcja i oferta kształcenia oraz zapisy, które znajdują się w misji oraz strategii Uczelni i Wydziału są spójne i jednokierunkowe. Istnieje związek kierunku *ekonomia* ze strategią rozwoju, w tym misją Uczelni i Wydziału.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie w ramach Wydziału Ekonomii prowadzi kształcenie na kierunku *ekonomia* na pierwszym oraz drugim stopniu, w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu ogólnoakademickim. Na studiach stacjonarnych studiuje 44 osoby (tylko 1 rok, I-go stopnia), zaś łączna liczba studentów kierunku wynosi 909.

W ofercie kierunku *ekonomia* na I stopniu znajdują się 4 specjalności: „Ekonomika przedsiębiorstwa”, „Rachunkowość”, „Bezpieczeństwo i higiena pracy” oraz „Obsługa rynku nieruchomości – pośrednik w obrocie nieruchomościami”. Łącznie na kierunku na I stopniu studiuje 459 studentów. W ofercie kierunku *ekonomia* na II stopniu znajdują się również 4 specjalności: „Ekonomika przedsiębiorstwa”, „Rachunkowość i finanse”, „Zarządzanie nieruchomościami” oraz „Ekonomika transportu i logistyki” (łącznie na II stopniu studiuje 450 studentów). Oferta kształcenia na kierunku *ekonomia* jest różnorodna, natomiast nazwy specjalności oraz ich zawartość treściową można określić jako standardowe.

Wydział ma jasno określoną strukturę procesu opracowywania programów kształcenia. Zatwierdzanie programów kształcenia leży w gestii Rady Wydziału. Organem opiniującym merytorycznie treści programu kształcenia jest Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, w której udział bierze również przedstawiciel pracodawców. Wydział ma udokumentowany proces opracowywania programów kształcenia. Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, że Wydział ma doświadczenie we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, skąd czerpie informacje o potrzebach rynku pracy można stwierdzić, że daje to możliwość monitorowania i elastycznego modyfikowania oferty kształcenia.

1.2).

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat

Senat Uczelni Uchwałą Nr 43/2011/2012 z dnia 25 września 2012 r. zatwierdził kierunkowe efekty kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *ekonomia*. W procesie tworzenia kierunku brali udział interesariusze zewnętrzni.

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia* biorą udział interesariusze wewnętrzni, do których zaliczyć można: Senat Uczelni, Władze Uczelni, Radę Wydziału, Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, studentów, absolwentów oraz pracowników. Udział interesariuszy wewnętrznych w opracowaniu koncepcji i programów kształcenia wynika z obowiązujących przepisów oraz przyjętych przez Uczelnię zasad. Udział ten zapewniony jest bądź to bezpośrednio, a na ogół poprzez przedstawicieli różnych grup w pracach organów Uczelni i zespołów zadaniowych. Udział interesariuszy wewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia, w tym określaniu efektów kształcenia można określić jako znaczący.

Również interesariusze zewnętrzni mają udział w określaniu koncepcji i efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia*, choć udział ten w wielu przypadkach jest niesformalizowany i opiera się na bezpośrednich kontaktach pracowników Wydziału z praktyką samorządową i gospodarczą. Uczelnia ma podpisanych szereg porozumień o współpracy, m.in. z przedsiębiorstwami, w których studenci odbywają praktyki, innymi uczelniami, instytucjami (np. Lubelski Rynek Hurtowy S.A., spółka giełdowa WIKANA S.A.), jednostkami samorządu terytorialnego oraz z podmiotami zagranicznymi w zakresie współpracy naukowo – dydaktycznej (np. Lwowski Uniwersytet Biznesu i Prawa, Wołyńskim Uniwersytetem Narodowym). Wiele z tych porozumień zawiera zapisy dotyczące realizacji procesu kształcenia (m.in. pozyskanie materiałów do pisania prac dyplomowych, możliwości odbywania praktyk, dostosowanie oferty do rynku pracy, wymiana programów studiów w przypadku niektórych podmiotów zagranicznych, itp.).

Ponadto podkreślić należy, że wielu pracowników naukowych Wydziału Ekonomii jest czynnie zaangażowanych w życie gospodarcze i społeczne miasta i regionu. Efektem tego zaangażowania jest bieżąca informacja na temat potrzeb regionalnych przedsiębiorstw i instytucji samorządu terytorialnego w zakresie wiedzy, kwalifikacji i umiejętności. Wydział ściśle współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, o czym może świadczyć aktywna obecność prezydenta miasta Lublina oraz wojewody lubelskiego, którzy są jednocześnie pracownikami Wydziału, na spotkaniu z kadrą naukowo – dydaktyczną podczas wizytacji.

Stosowane przez Wydział praktyki w zakresie współpracy z otoczeniem i wykorzystania zaangażowania interesariuszy, pozwalają stwierdzić, że zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni mają wpływ na ustalanie koncepcji kształcenia oraz przygotowanie celów i efektów kształcenia, również z uwzględnieniem oczekiwań pracodawców.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym byli częściowo zapoznani z programami studiów ich obowiązującymi. Studenci potrafili określić zakres wiedzy i umiejętności, jakie powinni posiadać po ukończeniu studiów na kierunku *ekonomia*. Wiedzę odnośnie programów studiów studenci czerpali głównie od pracowników dziekanatu oraz za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Znajomość sylabusów wśród studentów można określić jako niską. Z tego też względu, studenci nie byli w stanie dokonać oceny stopnia ich zrozumiałości i przejrzystości. Studenci byli zorientowani, gdzie mogą zapoznać się z sylabusami oraz programami studiów, jednak większość z nich określiła, że nie jest tym zainteresowana. Wiedza uzyskana za pośrednictwem prowadzących zajęcia dydaktyczne w tej kwestii, była zdaniem większości obecnych, wystarczająca. Studenci, którzy zapoznali się z sylabusami i programami studiów za pośrednictwem strony internetowej Uczelni, określili ich treść jako zrozumiałą.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego (ocena: *znacząco*)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) W strategii Wydziału Ekonomii nie wskazano horyzontu czasowego. Nie zostały, zatem spełnione podstawowe wymagania merytoryczne, które zawsze wiążą realizację kluczowych celów z określoną perspektywą czasową. Oceniając przedłożony dokument można stwierdzić, że ocena ta nie wypada pozytywnie.

Analiza i ocena zawartości informacyjnej Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomii wskazuje, że ustalono niej cztery cele strategiczne (dotyczą roku akademickiego 2013/2014 i nie wybiegają dalej). Brak, w programie rozwoju tej podstawowej jednostki organizacyjnej, innych istotnych informacji. Nie odnajdujemy tu ani, choć ogólnie zarysowanych, sposobów realizacji tych celów, ani choć deklaratorywnie wskazanych, środków nieodzownych dla ich osiągnięcia. Także i z tego punktu widzenia ocena strategii Wydziału nie wypada satysfakcjonująco.

Przyjęta w misji i strategii Wydziału koncepcja kształcenia zakłada, że Wydział realizuje proces kształcenia z uwzględnieniem jakości oraz we współpracy i z uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej. Przyjęta koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zrozumiała, ma swoje odzwierciedlenie, zarówno w misji, jak i celach strategicznych Uczelni. Wydział posiada określoną procedurę i zasady modyfikowania oferty kształcenia można, więc stwierdzić, że ma on możliwość dostosowania i elastycznego kształtowania oferty edukacyjnej. Koncepcja i oferta kształcenia oraz zapisy, które znajdują się w misji oraz strategii Uczelni i Wydziału są spójne i jednokierunkowe.

1.2) Wydział w ostatnich latach rozszerzył zakres współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Dotyczy to przede wszystkim większego zaangażowania firm i instytucji w proces kształcenia, niż tylko dotychczasowy udział w organizacji praktyk zawodowych studentów. Stosowane obecnie przez Wydział praktyki w zakresie współpracy, pozwalają stwierdzić, że zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni mają wpływ na ustalanie koncepcji kształcenia oraz przygotowanie celów i efektów kształcenia, również z uwzględnieniem oczekiwań pracodawców. Wydział ściśle współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, a wielu pracowników naukowych Wydziału Ekonomii jest zaangażowana czynnie w życie gospodarcze i społeczne miasta i regionu.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia zostały określone przez senat Uczelni. Senat WSEiI podjął Uchwałę nr 43/2011/2012 z dnia 25 września 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia oraz zatwierdzenia programów studiów na kierunku *ekonomia* dla studiów I i II stopnia. Opis efektów kształcenia oraz program studiów stanowią załączniki do niniejszej Uchwały. Dla kierunku *ekonomia* na studiach I stopnia sformułowanych zostało łącznie 50 efektów kierunkowych, z zachowaniem ich struktury (wiedza - 21, umiejętności -

20 oraz kompetencje społeczne - 9). Dla studiów II stopnia 37 (14 wiedza, 15 umiejętności oraz 8 kompetencje społeczne).

Kierunkowe efekty kształcenia są odniesione do efektów obszarowych i są sformułowane w taki sposób, że stanowią ich uszczegółowienie. Każdy z efektów obszarowych jest realizowany przez o najmniej jeden efekt kierunkowy. Sformułowane efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego, w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych i technicznych (Załącznik nr 2 i nr 5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Istotne wątpliwości budzi sposób przypisania kierunkowych efektów kształcenia do poszczególnych obszarów, dziedzin i dyscyplin. Uczelnia w „Programie kształcenia” określa przypisanie efektów kształcenia do „obszaru nauk społecznych z wykorzystaniem obszaru nauk technicznych”. Jednocześnie podaje dziedzinę jako „nauki ekonomiczne” i dyscypliny jako: ekonomia, finanse, rachunkowość, zarządzanie, matematyka i statystyka. Takie przypisanie efektów kształcenia jest nieściśle i niezgodne z klasyfikacją obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. Rachunkowość nie jest dyscypliną w ramach dziedziny nauk ekonomicznych, matematyka nie należy do dziedziny nauk ekonomicznych i obszaru nauk technicznych, ale ścisłych. Statystyka nie występuje jako dyscyplina naukowa w cytowanym rozporządzeniu.

W przypadku studentów studiujących na 2 i 3 roku studiów, cele kierunku, efekty oraz przyszłe, potencjalne miejsca zatrudnienia, sformułowane są w sylwetce absolwenta, z uwzględnieniem poszczególnych specjalności. Opis sylwetki absolwenta stanowi część oferty dydaktycznej, natomiast nie stanowi sformalizowanego dokumentu, stanowiącego element opisu kierunku i udostępnianego potencjalnym zainteresowanym.

Dla studentów 2 i 3 roku przedmiotowe cele i efekty kształcenia sformułowane są w sylabusach w dwóch jego częściach: „Założenia i cele przedmiotu” oraz „Umiejętności i osiągnięcia (wyniesione przez studentów)”. Efekty przedmiotowe sformułowane są w formie opisu umiejętności i kompetencji, jakie student nabywa w wyniku zaliczenia przedmiotu, z wykorzystaniem zaleceń określonych w Załączniku 22 do standardu, dla przedmiotów podstawowych i kierunkowych. W sporadycznych przypadkach zdarza się, że ta część sylabusu nie jest wypełniona (np. „Rynek kapitałowy i papiery wartościowe”), co wymaga uzupełnienia.

Efekty sformułowane dla kierunku *ekonomia*, zarówno na I, jak i II stopniu odzwierciedlają założenia koncepcji kształcenia – stosunkowo duży nacisk położony jest na praktyczne umiejętności studentów.

Uczelnia określiła cele oraz efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów na pierwszym roku studiów, które są zawarte w „Opisie modułu kształcenia”. Dla większości przedmiotów liczba efektów wynosi od 6 do 8. Prawidłowo przypisano efekty przedmiotowe do kierunkowych w „Opisie modułu”. Sporządzono również matrycę efektów kształcenia, w której zestawiono efekty kierunkowe oraz przedmioty realizowane w toku studiów.

Wątpliwość budzi umieszczenie w zestawie efektów kierunkowych takich, które zostaną zrealizowane tylko przez studentów jednej specjalności. Na przykład dla I stopnia efekty K-W20, K-W21, K-U19, K-U20 zostaną zrealizowane tylko przez studentów specjalności „Obsługa rynku nieruchomości”. Podobna sytuacja występuje na studiach II stopnia. Niektóre z efektów kierunkowych (np. K-W04 – „posiada zaawansowaną wiedzę z zakresu rachunkowości finansowej, zarządczej i podatkowej”) zostaną zrealizowane tylko przez studentów specjalności „Rachunkowość i finanse”. Dotyczy to również takich efektów jak m.in.: K_W06, K_W12, K_W13, K_W14 czy K_U14, K_U15 na studiach II stopnia.

Zatem nie jest spełniony wymóg, który określa, że warunkiem uzyskania kwalifikacji pierwszego lub drugiego stopnia jest osiągnięcie wszystkich założonych w programie kształcenia efektów.

Opis zakładanych kompetencji i umiejętności, jakie student nabywa w wyniku zaliczenia przedmiotu dla studentów studiujących na 2 i 3 roku zawarty jest w sylabusach. Opis efektów kształcenia sporządzony jest w sposób tradycyjny, taki jaki obowiązywał w chwili rozpoczynania cyklu kształcenia. W sylabusach sporządzonych według „starych” zasad jest część „Umiejętności i osiągnięcia (wyniesione przez studentów)”, które można uznać za syntetyczny opis efektów kształcenia, jakie student uzyskuje po zakończeniu danego przedmiotu.

Uczelnia określiła wymiar, zasady i formę odbywania praktyk dla studiów I stopnia. Praktyki trwają 4 tygodnie. Wymiar praktyk jest taki sam dla studentów studiujących obecnie na roku 2 i 3, jak również dla studentów rozpoczynających cykl kształcenia od r.a. 2012/2013. Dla praktyki jako modułu kształcenia powinna być również sporządzona karta modułu, z określonymi efektami przedmiotowymi. Powinny być one również odniesione do efektów kierunkowych, tak jak w przypadku pozostałych przedmiotów (modułu praktyk nie ma) uwzględnionych w macierzy efektów kształcenia

Dla nowego cyklu kształcenia opis założonych efektów kierunkowych dla kierunku *ekonomia* jest dostępny jako załącznik do uchwały Senatu. W wersji skróconej (opisowej) efekty są opublikowane na stronie internetowej Uczelni. Na stronie internetowej znajduje się opis kierunku oraz poszczególnych specjalności. Dla specjalności określone są syntetycznie kwalifikacje, umiejętności oraz kompetencje, jakie nabędzie absolwent kierunku.

2.2).

Dla I stopnia studiów Wydział, według zasad zgodnych z KRK, sformułował łącznie 50 efektów dla kierunku, z uwzględnieniem ich struktury. Efekty kierunkowe sformułowane są w sposób dosyć szczegółowy, ale zrozumiały. Ich liczba jest stosunkowo duża. Związane są one merytorycznie z odpowiadającymi im efektami obszarowymi z obszaru nauk społecznych oraz nauk technicznych, ale doprecyzowania wymaga formalne przypisanie efektów kształcenia do obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych.

Uczelnia nie określiła osobno szczegółowych efektów dla specjalności, a brzmienie niektórych efektów kierunkowych jest na tyle szczegółowe, że są one charakterystyczne tylko dla danej specjalności. Wymaga to korekty, bowiem przy takim sformułowaniu efektów kierunkowych (odnoszących się do wiedzy, umiejętności i kompetencji) nie każdy student kierunku *ekonomia* osiągnie wszystkie zakładane efekty kształcenia.

Efekty przedmiotowe z poszczególnych przedmiotów cyklu kształcenia rozpoczynającego się od r.a. 2012/2013 sformułowane są w sposób prawidłowy. Średnio dla każdego z przedmiotów sformułowanych jest 6-7 efektów z uwzględnieniem ich struktury.

Zapisy efektów zarówno kierunkowych, jak i przedmiotowych (rok 1) oraz opis umiejętności i osiągnięć studenta (dla 2 i 3 roku) są odpowiednio sformułowane pod względem językowym i merytorycznym. Można rozważyć, czy rzeczywiście tak znaczna liczba efektów kierunkowych jest konieczna. Korekty wymaga stopień szczegółowości tych efektów, które dotyczą jednej specjalności.

Można stwierdzić, że taki sposób sformułowania efektów pozwala na dobór form i metod ich weryfikacji. Analogiczne uwagi dotyczą studiów II stopnia.

2.3).

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i dyplomy jest prowadzona prawidłowo.

Natomiast karty okresowych osiągnięć studenta oraz suplementy zawierają pewne uchybienia. W kartach okresowych osiągnięć studenta przy zaliczeniu semestru/roku nadal brak jest imiennej pieczętki dziekana. W suplementach w pkt. IV ust. 2 Standardy kształcenia – wskazane byłoby wpisanie pełnej metryczki prawnej rozporządzenie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki ([Dz. U. Nr 164, poz. 1166](#), z późn. zm.). W pkt. IV ust. 3 tego suplementu przy poszczególnych semestrach należy uzupełnić wpis o rok akademicki, zaś w pkt. V ust. 1 nie należy wpisywać określeń nie zgodnych z ustawą, tj. „*studia drugiego stopnia – magisterskie*”, aktualnie zgodnie z postanowieniami ustawy funkcjonują studia pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia. *Ponadto w protokole z egzaminu brak jest postanowienia Komisji egzaminacyjnej o nadaniu tytułu zawodowego.*

System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia opiera się na sformułowanych efektach przedmiotowych oraz doborze metod weryfikacji tych efektów. W opisie modułów kształcenia określone są „Sposoby weryfikacji efektów kształcenia”, dla pierwszego roku dodatkowo z oznaczeniem, która metoda realizuje konkretny efekt.

W sylabusach, które obowiązują studentów 2 i 3 roku określona jest część, która powinna zawierać formę i warunki zaliczenia przedmiotu. O ile forma jest na ogół określona, to w większości przypadków nie są określone warunki zaliczenia przedmiotu.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany m.in. na etapie realizacji procesu kształcenia oraz procesu dyplomowania.

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsemestralne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniej sesji na kierunku *ekonomia*.

Na podstawie analizy prac z takich przedmiotów jak m.in.: „Strategiczne zarządzanie finansami”, „Analiza ekonomiczna”, „Matematyka”, „Zarządzanie nieruchomościami komercyjnymi” można stwierdzić, że prace są dobrze opisane, na prace naniesione są uwagi oraz punktacja poszczególnych odpowiedzi. W przypadku przedmiotu „Makroekonomia” załączone były dodatkowo listy obecności studentów. Niektóre z prac w sposób przekrojowy i różnorodny weryfikowały wiedzę studentów. Na przykład prace z „Zarządzania jakością” zawierały część testową i opisową, z przedmiotu „Ekonomia międzynarodowa” w ramach przeprowadzonego testu studenci opisywali rysunki, musieli podać wielkości liczbowe, itp.. Ocena prac jest obiektywna, oceny są zróżnicowane i adekwatne do ich poziomu, a prace są opisane przez osoby sprawdzające.

Oprócz prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych została udostępniona tematyka testów, prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych (dla większości przedmiotów). Ogólne ich tematyka jest merytorycznie prawidłowa, zgodna z opisem i nazwą przedmiotu. Podsumowując można stwierdzić, że Wydział ma możliwość weryfikacji efektów kształcenia na podstawie prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych.

Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich oraz ich zgodność z celami i efektami sformułowanymi

dla kierunku *ekonomia*. Wśród przeanalizowanych tematów prac (437) zdarzają się przypadki niezgodności pracy z ocenianym kierunkiem. Na przykład na studiach I stopnia:

- Wpływ reklamy na kształtowanie wizerunku marki Cisowianka,
- Motywowanie pracowników na przykładzie Szkoły Podstawowej Nr 3 w Lublinie,
- Motywowanie w procesie zarządzania personelem działu sprzedaży na przykładzie Navo PGD sp. zo.o.,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi na przykładzie organizacji pracy w supermarkecie "Stokrotka",
- Zarządzanie zasobami ludzkimi na przykładzie Urzędu Gminy w Piszczacu,
- Wymagania BHP oraz organizacja stanowiska pracy w magazynie (operator wózka widłowego),
- Teorie motywacji a pozafinansowe metody motywowania,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi na podstawie P.H.U.P. Daro.

Studia II stopnia:

- Style kierowania w firmie Castorama Polska Sp. z o.o.,
- Strategia biznesu spółki,
- Zarządzanie firmą motoryzacyjną na przykładzie Auto Pikul,
- Motywacyjna rola systemów wynagrodzeń pracowniczych,
- Rekrutacja w firmie Lider S-K.G Sp. z o.o. w Międzyrzecu Podlaskim.

Tematyka prac niezgodnych z kierunkiem na ogół obejmuje zagadnienia zarządzania przedsiębiorstwem. W tym zakresie władze Wydziału powinny monitorować tematykę prac, tym bardziej, że jakość prac dyplomowych jest przedmiotem zasad określonych w zarządzeniu Rektora (nr 15/2011/2012 z dnia 6 września 2012 r. WSEiI w sprawie powołania uczelnianej Komisji ds. weryfikacji jakości prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych.

Ponadto, Wydział powinien przyjąć zasadę, według której promotorem lub recenzentem pracy dyplomowej jest samodzielny pracownik naukowy. Obecnie w ok. 70% przypadków promotorem oraz recenzentem są osoby ze stopniem doktora.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania. Zasady dyplomowania określone są w Regulaminu studiów w rozdziale 13 (Praca dyplomowa i Egzamin dyplomowy). Ponadto w innych dokumentach sformułowane są warunki podjęcia, realizacji i obrony pracy dyplomowej oraz zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego na kierunku *ekonomia* (Zarządzenie Rektora nr 3A/2011/2012 z dnia 7 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu wprowadzenia egzaminów licencjackich, inżynierskich i magisterskich w WSEiI w Lublinie). Uregulowane są m.in. takie zagadnienia jak: organizacja zapisów na seminaria dyplomowe, wymogi stawiane pracom dyplomowym, zasady liczenia średniej oceny na dyplomie, przebieg egzaminu dyplomowego, itp.

Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na pytanie z pracy, ze specjalności oraz na pytanie obejmujące obowiązujący go program kształcenia. Na I stopniu pytań z kierunku jest 55, a na II stopniu 60. Pytania obejmują szeroki zakres materiału, który zawarty jest w module przedmiotów podstawowych i kierunkowych, co jest zjawiskiem korzystnym z punktu widzenia możliwości weryfikacji efektów kształcenia.

Obsada seminarium licencjackiego jest prawidłowa (na 21 promotorów prowadzących obecnie seminaria na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, 10 to osoby z tytułem lub stopniem doktora habilitowanego). Na studiach magisterskich większość prowadzących seminaria to osoby z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego.

Na podstawie powyższego można stwierdzić, że weryfikacja efektów kształcenia poprzez proces dyplomowania jest prawidłowa.

Wymagania dotyczące poszczególnych przedmiotów sformułowane są w opisie modułu kształcenia. Dla każdego z przedmiotów określona jest forma zaliczenia oraz wymagana liczba punktów lub procent punktów konieczny do uzyskania aby otrzymać daną ocenę. Takie rozwiązanie pozwala na jednoznaczne określenie oczekiwań i zobiektywizowanie oceny. Średnie wystawianych ocen z zaliczeń i egzaminów oraz przegląd prac egzaminacyjnych pozwala stwierdzić, że zasady te są stosowane.

Ponadto w regulaminie studiów również przyjęta jest skala ocen oraz zasady stosowane przy ustalaniu wyniku ukończenia studiów - jest to standardowa formuła uwzględniająca średnią ze studiów (0,5), ocenę z pracy (0,25) oraz ocenę z egzaminu dyplomowego. Na podstawie powyższego, stopień standaryzacji wymagań i poziom obiektywności metod weryfikacji efektów kształcenia oraz wystawianych ocen, należałoby ocenić pozytywnie.

W sylabusach, które obowiązują studentów 2 i 3 roku przewidziana jest część określająca formę i warunki zaliczenia przedmiotu. W części tej określana jest jedynie forma zaliczenia (egzamin, test, pytania opisowe). Tylko w pojedynczych przypadkach (np. „Strategia rozwoju firmy”) określone są prawidłowo warunki, jakie musi spełnić student, aby zaliczyć przedmiot. W niektórych przypadkach brak jest w ogóle form i warunków zaliczenia (np. „Rynek kapitałowy i finansowy”). Sylabusy dla 2 i 3 roku w tym zakresie powinny zostać uzupełnione.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym potrafili wskazać jakie umiejętności, wiedzę oraz kompetencje społeczne mogą zdobyć w trakcie procesu kształcenia. Wymieniali głównie przygotowanie ich do założenia własnej firmy, zapoznania się z zasadami ekonomii, zdobycia umiejętności pracy w grupie, itp. Oceniają je, jako wystarczające do podjęcia pracy w zawodach związanych z kierunkiem studiów lub otworzenia własnej działalności gospodarczej. Dodatkowo studenci znają zasady określające, w jaki sposób ich wiedza oraz umiejętności zdobywane w trakcie zajęć dydaktycznych, będą weryfikowane w trakcie procesu studiowania. Studenci zdobyli te informacje za pośrednictwem dziekanatu, strony internetowej Uczelni oraz prowadzących zajęcia.

W bieżącym roku akademickim (2012/2013) w trybie blended – learning prowadzonych jest 11 przedmiotów, łącznie na I i II stopniu. Na ogół wymiar godzinowy zajęć e-learningowych nie przekracza 30% ogólnej liczby godzin z danego przedmiotu. Przedmioty prowadzone w tym trybie kończą się tradycyjnymi sposobami weryfikacji efektów (zaliczenie lub egzamin w formie pisemnej). Zajęcia prowadzone na platformie e-learningowej prowadzone są prawidłowo i pozwalają na zweryfikowanie efektów kształcenia, analogicznie jak dla zajęć prowadzonych w trybie tradycyjnym. Jedynym niedociągnięciem, które stwierdzono w tym zakresie jest brak informacji w karcie opisu modułu, w przypadku pojedynczych przedmiotów, że przedmiot prowadzony jest częściowo na platformie e-learningowej.

W roku akademickim 2011/2012 łączny odsiew dla wszystkich lat na I stopniu był umiarkowany i wynosił 24,8 %, z czego największy odsiew występował dla 1 roku (21,6%). Najczęstszymi przyczynami odsiewu były skreślenia ze względu na brak postępów w nauce, ze względów na zaległości w płatnościach czesnego oraz rezygnacje. Na II stopniu łącznie dla wszystkich lat odsiew wyniósł 16,5%, z czego największy odsetek dotyczy I roku (10,7%). Wielkość odsiewu oraz jego struktura nie wskazuje na istnienie niepożądanych zjawisk.

Informacja na temat systemu oceny efektów kształcenia (dla roku pierwszego) sformułowana jest w opisach modułów (przedmiotów), w częściach „Sposoby weryfikacji

efektów kształcenia”. Opisy modułów kształcenia (1 rok) oraz sylabusy (2 i 3 rok) dla kierunku *ekonomia* znajdują się na platformie e-learningowej WSEI i są dostępne po zalogowaniu do systemu.

2.4).

Uczelnia oraz Wydział są przygotowane do monitorowania losów absolwentów. Program monitorowania losów absolwentów WSEI zakłada ankietowanie absolwentów Uczelni w trzech terminach: w momencie ukończenia studiów, po 3 oraz po 5 latach od ukończenia studiów. Pierwsze badanie zostało przeprowadzone na absolwentach, którzy kończyli studia I stopnia w r.a. 2011/2012. Z badań został sporządzony raport przedstawiający wyniki analizy.

Badanie losów zawodowych absolwentów jest przewidziane jako jeden z dokumentów, który będzie sporządzany cyklicznie w ramach Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na Wydziale. Zadanie monitorowania losów absolwentów przeprowadzane jest dla całej uczelni (w tym dla kierunku *ekonomia*) przez uczelniane Biuro Karier. Zakres prowadzonych badań należałoby rozszerzyć również na absolwentów studiów II stopnia.

Rozpoczęte prace nad badaniem losów zawodowych absolwentów kierunku *ekonomia* oraz ich kierunek należy ocenić pozytywnie.

System badania losów zawodowych absolwentów funkcjonuje na Uczelni od 2008 roku, jednak ankietyzacja absolwentów była prowadzona jedynie w okresie miesiąca od zakończenia studiów. Obsługą systemu oraz analizą wyników ankiet zajmuje się Biuro Karier działające na Uczelni. Od bieżącego roku akademickiego system został dostosowany do wymogów ustawy. Formularz ankiety bada głównie obecną formę zatrudnienia absolwentów oraz ich zadowolenie po zakończeniu studiów. Nie przedstawiono dokumentów potwierdzających wpływ wyników ankiet na programy studiów.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

2.5).

Uwagi zawarte w poprzednim raporcie z wizytacji przeprowadzonej w dniach 3-4 lutego 2007 r. w zakresie omawianego kryterium, dotyczyły przede wszystkim procesu dyplomowania. Powtarzającą się uwagą jest to, że prace przygotowane pod kierunkiem doktorów często są recenzowane również przez doktorów. W niektórych przypadkach stwierdzono również, że opinie promotora i/lub recenzenta przygotowane są bardzo ogólnie i nie zawierają szczegółowych uwag merytorycznych uzasadniających wystawianą ocenę. Obecny formularz oceny pracy dyplomowej nie przewiduje miejsca na uzasadnienie ocen wystawianych za poszczególne kryteria. Wydział w tym zakresie powinien rozważyć zmianę formularza oceny.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Wydział dla kierunku *ekonomia* ma sformułowane i uchwalone przez Senat efekty kształcenia zgodnie z zasadami KRK. Kierunkowe efekty kształcenia są odniesione do efektów obszarowych i są sformułowane w taki sposób, że stanowią ich uszczegółowienie. Każdy z efektów obszarowych jest realizowany, przez co najmniej

jeden efekt kierunkowy. Korekty wymaga określenie obszarów, dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. Obecne przypisanie jest nieściśle i niezgodne z klasyfikacją obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r.. Niektóre z efektów kierunkowych zostały sformułowane w sposób stosunkowo szczegółowy, co powoduje, że zostaną one zrealizowane tylko przez studentów jednej specjalności. Tym samym nie jest spełniony wymóg, który określa, że warunkiem uzyskania kwalifikacji pierwszego lub drugiego stopnia jest osiągnięcie wszystkich założonych w programie kształcenia efektów.

2.2) Efekty kierunkowe sformułowane są w sposób stosunkowo szczegółowy, ale zrozumiały. Również efekty przedmiotowe dla poszczególnych przedmiotów cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2012/2013 sformułowane są w sposób prawidłowy. Ich liczba jest właściwa (średnio 6 efektów na przedmiot z uwzględnieniem ich struktury). Nie ma przypadków zbyt dużej lub zbyt małej liczby efektów przedmiotowych. Sposób sformułowania efektów oraz ich wzajemne relacje, pozwalają na dobór form i metod ich weryfikacji, zarówno dla studiów I, jak i II stopnia.

2.3) Wydział ma możliwość weryfikacji efektów w całym procesie kształcenia. Metody weryfikacji są określone w opisach modułów kształcenia. Proces dyplomowania pozwala na weryfikację efektów kształcenia z pewnymi zastrzeżeniami. Dotyczą one monitorowania tematyki prac licencjackich oraz magisterskich pod kątem ich zgodności ze standardem kierunku *ekonomia* oraz sformułowanymi dla kierunku efektami kształcenia. Ponadto w znacznie większym zakresie niż dotychczas, powinna być stosowana zasada, aby promotor lub recenzent był samodzielnym pracownikiem nauki. W zdecydowanej większości przypadków ocena tych prac jest obiektywna, oceny są zróżnicowane, adekwatne do ich poziomu. W opisie modułów określone są zasady zapewniające zobiektywizowanie wystawianych ocen.

2.4) Uczelnia obecnie prowadzi prace nad systemem monitorowania losów absolwentów. Badanie absolwentów w momencie ukończenia przez nich studiów zostało już przeprowadzone. Zakres prowadzonych badań należałoby rozszerzyć również na absolwentów studiów II stopnia. Rozpoczęte prace nad badaniem losów zawodowych absolwentów kierunku *ekonomii* należy ocenić pozytywnie.

2.5) Uwagi, które powtarzają się w stosunku do poprzedniej wizytacji dotyczą prac przygotowywanych pod kierunkiem doktorów i często recenzowanych również przez doktorów. W kilku przypadkach stwierdzono również, że opinie promotora i/lub recenzenta przygotowane są bardzo ogólnie i nie zawierają szczegółowych uwag merytorycznych uzasadniających wystawianą ocenę.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1).

Program studiów dla pierwszego roku został opracowany zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji. Senat określił i uchwalił zakładane efekty kształcenia dla studiów I i II stopnia uchwałą nr 43/2011/2012 z dnia 25 września 2012 r. Wydział posiada

również program studiów, w tym plan studiów, które zatwierdzone są uchwałą Rady Wydziału nr 3/2011/2012 z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie zatwierdzenia programów kształcenia na kierunku *ekonomia* I i II stopnia od r.a. 2012/2013.

Plan studiów I stopnia obejmuje 1.805 h na studiach stacjonarnych oraz 1.105 h na studiach niestacjonarnych. Plan studiów niestacjonarnych na I stopniu ma określone moduły kształcenia, które odpowiadają tradycyjnej strukturze przedmiotów dla studiów niestacjonarnych: ogólny - 225 h, podstawowy - 360 h, kierunkowy - 190 h, specjalnościowy - 270 h (z niewielkimi różnicami w zależności od specjalności), seminarium dyplomowe (60 h). Łącznie w toku studiów niestacjonarnych student ma 1.105 h zajęć. Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów, do których przypisanych jest 58 punktów ECTS, co stanowi 32% ogólnej liczby punktów ECTS.

Plan studiów niestacjonarnych II stopnia obejmuje 505 h. Posiada wyodrębnione moduły kształcenia, które odpowiadają tradycyjnej strukturze przedmiotów (dla studiów niestacjonarnych: podstawowy - 180 h, kierunkowy - 120 h, specjalnościowy - 130 h (z niewielkimi różnicami w zależności od specjalności), seminarium dyplomowe (75 h). Program tych studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów, do których przypisanych jest 52 punktów ECTS, co stanowi 43% ogólnej liczby punktów ECTS. Struktura planu studiów jest prawidłowa, z wystarczającą liczbą godzin przedmiotów specjalnościowych.

Program kształcenia dla studentów 2 i 3 roku prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały do chwili rozpoczęcia toku studiów w r.a. 2012/2013. Program studiów dla studentów 2 i 3 roku studiów niestacjonarnych I stopnia przewiduje dla każdej ze specjalności 6 semestrów. Łączna liczba godzin w toku studiów każdej specjalności wynosi 1.105. Ogólna liczba punktów ECTS wynosi 180. Zarówno liczba godzin w toku studiów, jak i liczba punktów ECTS odpowiada standardowi kierunku *ekonomia*.

W planie studiów znajdują się zajęcia z języków obcych w wymiarze 120 h (7 pkt. ECTS) oraz technologii informacyjnej w wymiarze 30 h (2 pkt. ECTS). Programy nauczania obejmują treści poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze 60 godzin, za które przypisanych jest 8 pkt. ECTS ("Organizacja efektywnej pracy umysłowej i techniki twórczego myślenia" oraz "Filozofia"). Plan studiów przewiduje zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej. Liczba punktów przypisana do ww. przedmiotów jest zgodna ze standardem. Plan studiów obejmuje wszystkie treści kształcenia podstawowego i kierunkowego przewidziane standardem. W programie studiów licencjackich przewidziany jest pełny wymiar godzin z przedmiotów obejmujących treści kształcenia podstawowego - 360 h (360 h wymagane przez standard) oraz kierunkowego - 190 h (wobec 180 h wg standardu).

Każdy z przedmiotów obu tych grup, posiada co najmniej wymaganą standardem liczbę godzin oraz łączną liczbę punktów ECTS. Ćwiczenia oraz seminaria (łącznie 460 h) stanowią ponad 40% ogólnej liczby godzin w toku studiów. W planie studiów przewidziane są praktyki, które trwają 4 tygodnie. Studenci studiujący obecnie na roku 2 i 3 mają możliwość wyboru w toku studiów przedmiotów specjalnościowych oraz seminariów, co stanowi ponad 30 % godzin zajęć.

Plan studiów stacjonarnych dla studentów studiujących na 2 i 3 roku ma analogiczną strukturę i spełnia warunki określone w standardzie. Plan studiów niestacjonarnych II stopnia dla studentów studiujących na 2 i 3 roku przewiduje dla każdej ze specjalności 4 semestry kształcenia. Łączna liczba godzin w toku studiów każdej specjalności wynosi 505. Ogólna liczba punktów ECTS wynosi 120. Zarówno liczba godzin w toku studiów, jak i liczba punktów ECTS odpowiada standardowi kierunku *ekonomia*. W programie studiów II stopnia przewidziany jest pełny wymiar godzin z przedmiotów obejmujących treści kształcenia podstawowego - 180 h (180 h wymagane przez standard) oraz kierunkowego - 120 h (wobec 120 h wg standardu). Każdy z przedmiotów obu tych grup posiada, co najmniej wymaganą

standardem liczbę godzin oraz łączną liczbę punktów ECTS. Studenci studiujący obecnie na roku 2 mają możliwość wyboru w toku studiów przedmiotów specjalnościowych oraz seminariów, co stanowi ponad 30 % 1977) godzin zajęć.

Plan studiów dla studentów studiujących ma na 2 i 3 roku spełnia wymagania rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Kształcenia dla wszystkich lat studiów trwa 6 semestrów dla studiów I stopnia oraz 4 semestry dla II stopnia. Rozkład godzin w poszczególnych semestrach i latach różni się nieznacznie i można stwierdzić, że rozkład zajęć w semestrach jest równomierny.

Wątpliwości z punktu widzenia zgodności treści kształcenia na kierunku *ekonomia* budzi zakres merytoryczny niektórych specjalności, tj. na I stopniu „Obsługa rynku nieruchomości” oraz „Bezpieczeństwo i higiena pracy”, a na II stopniu „Zarządzanie nieruchomościami”. Specjalność „Ekonomika przedsiębiorstwa” obejmuje znaczną część przedmiotów z zarządzania. Specjalności „Rachunkowość” (I stopień) oraz „Rachunkowość i finanse” (II stopień), merytorycznie stanowią treść kierunku o tej samej lub podobnej nazwie. Ponadto specjalności „Ekonomika przedsiębiorstw” oraz „Rachunkowość” na I stopniu są do siebie bardzo podobne pod względem treści. Większość przedmiotów specjalnościowych (11 na 17) jest taka sama. Specjalności te różnią się zaledwie kilkoma charakterystycznymi przedmiotami. Rozważenia wymaga, zatem celowość utrzymywania takich specjalności oraz ich zgodność z przyjętą nazwą kierunku i merytorycznym przypisaniem efektów kierunku do obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych.

Na studiach I stopnia w toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady (59% ogólnej liczby godzin zajęć), ćwiczenia (25%), laboratoria (11%) oraz seminaria (5%). Jako laboratoria liczone są tylko zajęcia z języków obcych. Na studiach II stopnia przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady (52% ogólnej liczby godzin zajęć), ćwiczenia (33%) oraz seminaria (15%). Brak jest zajęć laboratoryjnych.

Godzinowa strukturę form zajęć nie budzi istotnych zastrzeżeń, chociaż w toku studiów powinno być więcej zajęć o charakterze laboratoryjnym, konwersatoryjnym i ćwiczeniowym, szczególnie, że praktyczne aspekty procesu kształcenia zawarte są w założeniach strategii Wydziału.

W opisach modułów brak jest jednoznacznego określenia metod dydaktycznych (określone są jedynie: forma zajęć oraz sposób weryfikacji efektów kształcenia - takich jak np. analiza przypadków, realizacja projektów zespołowych, dyskusja grupowa, itp.). Informacja o metodach dydaktycznych jest niezbędna, szczególnie dla przedmiotów, które zakładają wysoki udział pracy własnej w ogólnym bilansie godzin pracy studenta. Na przykład z przedmiotu „Ekonomika przedsiębiorstw” na studiach I stopnia (7 pkt. ECTS) w wymiarze 20 h, przewiduje się nakład pracy studenta na 150 h. Proponowane metody powinny być dostosowane do takiej struktury nakładu pracy, bowiem tradycyjnymi metodami polegającymi tylko na samodzielnym przygotowaniu się do zajęć takiej struktury nakładu pracy studenta się nie osiągnie.

Plan studiów, według którego studiuja studenci 2 i 3 roku ma taką samą strukturę i formy zajęć jak plan studiów dla pierwszego roku. Czas trwania kształcenia jest zgodny ze standardem przewidzianym, zarówno dla studiów I, jak i II stopnia. Treści kształcenia przedmiotów podstawowych i kierunkowych są zgodne z zaleceniami sformułowanymi w Załączniku 22 standardu kształcenia dla kierunku *ekonomia*.

Metody dydaktyczne określone są właściwie w „starych” sylabusach dla 2 i 3 roku studiów.

Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, z powyższymi zastrzeżeniami, określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku ekonomia.

W uchwalonym przez Radę Wydziału programie kształcenia (nr 3/2011/2012 z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie zatwierdzenia programów kształcenia na kierunku *ekonomia* I i II stopnia od r.a. 2012/2013), określone są wszystkie elementy struktury punktów ECTS wymagane w rozporządzeniu z 5 października 2011 r.

Plan studiów na studiach I stopnia przewiduje, że student w toku studiów uzyska łącznie 180 lub 182 punkty ECTS (w zależności od specjalności). W planie studiów określona jest łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów (przypisanych jest 180/182 punkty ECTS), w ramach zajęć z nauk podstawowych 71 pkt., w ramach zajęć o charakterze ogólnouczeniowym 8 pkt. oraz w ramach zajęć do wyboru 63 pkt.

W określonej strukturze punktów wątpliwości budzi łączna liczba punktów, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów. Przypisana liczba punktów (182) jest znacznie zawyżona, ponieważ odpowiada ona 4.500 godzinom nakładu pracy studenta. Nierealnym jest, aby cały nakład pracy studenta był realizowany jako godziny bezpośrednio kontaktowe. Liczba punktów ECTS za tego typu zajęcia powinna wynikać z sumy nakładu pracy przewidzianej dla poszczególnych przedmiotów – tym bardziej, że w opisie modułu kształcenia zawarta jest informacja o zajęciach w kontakcie z nauczycielem. Analogiczna uwaga dotyczy studiów II stopnia.

Opisy poszczególnych przedmiotów w części „Bilans punktów ECTS” określają szczegółową strukturę nakładu pracy studenta. Przyjęty sposób określania nakładu pracy studenta jest prawidłowy. Struktura nakładu pracy studenta zakłada w wielu przypadkach wysoki udział pracy własnej (np. dla przedmiotu „Makroekonomia” w wymiarze 90 h, praca własna studenta wynosi 210 h). Jest to uzasadnione, jednak w takich przypadkach znacznie większy powinien być udział metod aktywizujących studenta – np. prace projektowe, studyjne, analityczne, ćwiczenia wymagające samodzielnego przygotowania, itp. Takich metod nie ma wskazanych w karcie opisu modułu. Analogiczna uwaga dotyczy również studiów II stopnia.

W przypadku studentów studiujących obecnie na 2 i 3 roku ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów odpowiada wymogom standardu. Również spełnione są warunki określone w standardzie dotyczące łącznej liczby punktów dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego, (która wynosi 71) i dla treści kształcenia kierunkowego (33 pkt). Również do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest wymagana liczba punktów ECTS. Za zajęcia seminaryjne, przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 10 punktów. Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny.

Plan studiów na studiach II stopnia przewiduje, że student w toku studiów uzyska łącznie 120 lub 132 punkty ECTS (w przypadku specjalności „Zarządzanie nieruchomościami”). W planie studiów określona jest łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów (przypisanych jest 120/132 punkty ECTS), w ramach zajęć z nauk podstawowych 41 pkt. oraz w ramach zajęć do wyboru 52 pkt.

W przypadku studentów studiujących obecnie na 2 roku, ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów odpowiada wymogom standardu. Również spełnione są warunki określone w standardzie dotyczące łącznej liczby punktów dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego, (która wynosi 41, wobec 24 wymaganych standardem), a dla treści kształcenia kierunkowego 27 (wobec wymaganych 17). Również do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest wymagana liczba punktów ECTS. Za zajęcia seminaryjne, przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 20 punktów.

W regulaminie studiów określone są ogólne zasady zastosowania systemu ECTS, w tym warunki rejestracji na kolejny semestr przy deficycie punktów ECTS (Wydział przyjął deficyt 10 punktów).

System określania nakładu pracy studenta jest prawidłowy, a struktura nakładu pracy umożliwi studentowi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że spełnione są warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS (za wyjątkiem podziału punktów ECTS pomiędzy obszary, do których przypisane są efekty kształcenia) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. Dla cykli kształcenia, które rozpoczęły studia w poprzednich latach akademickich spełnione są warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Uczelnia uczestniczy w programie wymiany Erasmus. Liczba studentów wyjeżdżających w ramach programu Erasmus jest niewielka, w stosunku do liczby wszystkich studentów. 2 studentów wyjechało w ramach programu w r.a. 2010/2011, w kolejnym roku studenci nie wyjeżdżali, ani też Wydział nie przyjmowała studentów przyjeżdżających. Podobnie mała aktywność wyjazdowa występuje wśród pracowników naukowo – dydaktycznych. Korzystnym zjawiskiem, chociaż dotyczy to pojedynczych osób, są wyjazdy pracowników administracji. Zatem możliwości jakie stwarza funkcjonujący system ECTS w obszarze wymiany międzynarodowej i krajowej, są wykorzystywane tylko w niewielkim zakresie.

Regulamin studiów przewiduje również indywidualizację procesu kształcenia w postaci indywidualnych planów studiów i programów nauczania (§24, 25 Regulaminu studiów). Zakres wykorzystania indywidualnego toku studiów jest niewielki – obecnie na kierunku *ekonomia* 2 osoby studiuje według indywidualnej organizacji studiów.

Dla studiów I stopnia kolejność modułów określona jest na ogół prawidłowo. Zachowana jest logiczna kolejność modułów: moduł przedmiotów ogólnych, podstawowych, kierunkowych oraz specjalnościowych (od III semestru).

Niedociągnięciem jest niespójność pomiędzy kolejnością niektórych przedmiotów w planie studiów, a tą określoną w opisie modułu w wymaganiach wstępnych. Np. przedmiot specjalnościowy „Finanse międzynarodowe” umieszczono stosunkowo wcześniej w planie studiów (III semestr), a w wymaganiach wstępnych słusznie określono, że student powinien mieć wiedzę z przedmiotów „Makroekonomia (III i IV semestr) oraz „Polityka gospodarcza” (VI semestr).

Na studiach II stopnia sekwencja przedmiotów jest logiczna i odpowiada układowi planu studiów. Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku *ekonomia* jest prawidłowa, z omówionym powyżej zastrzeżeniem.

Powyższa uwaga dotycząca sekwencji przedmiotów na studiach I stopnia dotyczy również studentów 2 i 3 roku, dla których plan studiów jest analogiczny jak dla studentów pierwszego roku.

W planie studiów na kierunku *ekonomia* na poziomie studiów I stopnia przewidziane są praktyki. Ogólne zasady odbywania praktyk, zasady zaliczania oraz organizację praktyk określa „Regulamin praktyk studenckich na studiach zawodowych na kierunku *ekonomia*”. Praktyki na kierunku *ekonomia* trwają 4 tygodnie. Uczelnia ma podpisane umowy na organizację praktyk z 58 instytucjami. Czas trwania praktyk, ich program oraz dobór instytucji, w których się odbywają jest spójny z celami praktyk.

Procedura odbywania praktyk jest sformalizowana. Sposób kontroli praktyk osobno reguluje Zarządzenie nr 16A/2009/2010 Rektora z dnia 15 kwietnia 2010 r. w sprawie formy i zasad nadzoru nad praktykami studenckimi na Wydziale Ekonomii. Wydział przeprowadza również analizy w tym zakresie. W dokumencie „Analiza ankiet oceny praktyk zawodowych przeprowadzonych wśród studentów Wydziału Ekonomii w roku akademickim 2011/2012” dokonano oceny prawidłowości i jakości przeprowadzanych praktyk. Ankieta została przeprowadzona wśród studentów kierunku *ekonomia* (studia I stopnia), łącznie ankietę wypełniło 26 studentów, w tym 19 to studenci studiów niestacjonarnych. W ogólnej ocenie praktyki realizowane na kierunku *ekonomia* są dobrze ocenione przez studentów. Pojawiają się też głosy negatywne w ocenie zgodności praktyki z programem praktyk. To zagadnienie powinno być przedmiotem dalszej analizy przez Władze Wydziału. Na wysoką ocenę zasługuje fakt, że Wydział zwraca szczególną uwagę na monitorowanie sposobu realizacji praktyk i należałoby tą formę nadzoru nad jakością praktyk kontynuować i rozwijać.

W obszarze realizacji praktyk doprecyzowania wymaga określenie efektów praktyk i związku tych efektów z efektami kierunkowymi. Istniejące w regulaminie praktyk zapisy w tym względzie są dosyć ogólne, a praktyki nie są opisane jako osobny moduł według przyjętych przez Wydział zasad dla pozostałych modułów i przedmiotów.

Powyższe informacje dotyczące wymiaru praktyk, programu, terminu ich realizacji, zasad ich odbywania, jak również zaliczania i kontroli obowiązują także studentów studiujących na 2 i 3 roku.

Praktyki zawodowe oraz część zajęć praktycznych objętych programem studiów prowadzone są w firmach weryfikowanych przez Uczelnię. Studenci uznali kryteria doboru i akceptacji firm do prowadzenia praktyk jako sprawiedliwe i dostosowane do potrzeb studentów wizytowanego kierunku. Zaliczenie praktyk studenci uzyskują na podstawie wypełnianego w firmie prowadzącej praktyki dzienniczka praktyk. Dodatkowo studenci mogą starać się o zaliczenie praktyk zawodowych na podstawie pracy, jaką wykonują. Około połowa studentów pracuje w zawodach związanych ze studiowanym kierunkiem. Studenci określili odbywane praktyki jako wystarczające do zdobycia odpowiednich umiejętności przed podjęciem pracy zawodowej lub otwarciem własnej firmy. Są one, zatem, według studentów, dostosowane do wiedzy i umiejętności, jakie studenci mają zdobyć w trakcie procesu kształcenia.

Na sposób organizacji procesu kształcenia wpływ ma liczebność grup w toku studiów oraz organizacja i harmonogram prowadzonych zajęć.

Liczebność grup określa Zarządzenie nr 37/2010/2011 Rektora i Kanclerza WSEiI w Lublinie z dnia 11 lipca 2011 r. Grupy ćwiczeniowe liczą od 25 do 35 osób, seminaryjne 15-20 osób, a laboratoryjne 15-25 osób. Liczebność grup jest zróżnicowana w poszczególnych latach. Na pierwszym roku liczebność grup ćwiczeniowych jest większa niż przewiduje zarządzenie (oscyluje w granicach 23- 45 osób), lecz jest to związane z faktem, iż część osób nie podejmuje nauki lub rezygnuje po pierwszym semestrze (roku) studiów. Liczebność grup

zarówno ćwiczeniowych, jak i językowych nie budzi zastrzeżeń i nie jest przeszkodą w skutecznej realizacji procesu kształcenia i osiągnięcia efektów kształcenia.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w trybie sobotnio – niedzielny. Zajęcia planowane są w nierównomiernych blokach, najczęściej 2x45 min. Bloki z jednym prowadzącym na ogół wynoszą 3 lub 4x45 min. Jest to dopuszczalne na studiach niestacjonarnych, tym bardziej, że nie spotyka się bloków, które byłyby dłuższe. W planie dosyć rzadko zdarzają się „okienka”. Również rozkład zajęć na studiach stacjonarnych zajęć nie budzi zastrzeżeń.

Studenci wybitnie uzdolnieni na kierunku *ekonomia* w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą Regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualny plan studiów i program kształcenia na zasadach określonych w regulaminie studiów (Rozdział 9). Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale studenci niepełnosprawni mają możliwość, przewidzianą Regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualizację procesu kształcenia, w zależności od rodzaju niepełnosprawności.

3.2)

W oparciu o analizę przedstawionej dokumentacji, w szczególności efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia*, oraz „Programu kształcenia na kierunku *ekonomia*”, w tym planu studiów oraz opisu modułów kształcenia dla pierwszego roku oraz sylabusów dla roku 2 i 3 można stwierdzić, że podstawowe elementy procesu kształcenia (efekt kierunkowy, przedmiotowy, treści programowe przedmiotów, formy zajęć i metody prowadzenia zajęć oraz weryfikacji efektów) tworzą spójną całość. Jednak uzupełnienia wymagają opisy modułów kształcenia, w których powinny być dokładnie określone i dostosowane do specyfiki nakładu pracy studenta, metody dydaktyczne. Dopasowanie poszczególnych elementów procesu kształcenia będzie wówczas dokładniejsze i łatwiejsze do monitorowania.

Analizy w tym zakresie wymagają również treści programowe poszczególnych specjalności pod kątem ich zgodności ze standardami (2 i 3 rok) oraz efektami kształcenia (1 rok).

3.3).

Uwagi z poprzedniego raportu z wizytacji dotyczące sylabusów zostały w dużej mierze przez Wydział uwzględnione (rok 2 i 3). Dla pierwszego roku nie stwierdzono mankamentów w postaci dużego zróżnicowania objętościowego charakterystyk merytorycznych przedmiotów oraz nadmiernej liczby pozycji literatury, zwłaszcza podstawowej. W przypadku niektórych przedmiotów zróżnicowanie takie występuje, ale jest ono uzasadnione wymiarem godzinowym poszczególnych przedmiotów.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego (ocena: *znacząco*)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Program studiów dla pierwszego roku został opracowany zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji. Plan studiów dla roku 2 i 3 jest zgodny z obowiązującymi, w momencie rozpoczynania cyklu kształcenia, standardami. Ze względu na fakt, że program studiów przyporządkowany jest więcej niż do jednego obszaru kształcenia obecny system ECTS należy uzupełnić o określenie procentowego udziału punktów ECTS dla każdego z obszarów.

3.2) W oparciu o analizę przedstawionej dokumentacji można stwierdzić, że podstawowe elementy procesu kształcenia (efekt kierunkowy, przedmiotowy, treści programowe przedmiotów, formy zajęć i metody prowadzenia zajęć oraz oceny) tworzą spójną całość. Uzupełnienia wymagają opisy modułów kształcenia, w których powinny być dokładnie określone i dostosowane do specyfiki nakładu pracy studenta, metody dydaktyczne. Ponadto, analizy wymagają treści programowe poszczególnych specjalności pod kątem ich zgodności ze standardami (2 i 3 rok) oraz efektami kształcenia (1 rok).

3.3) W zakresie tego kryterium uwagi występujące w poprzednim raporcie Zespołu Oceniającego zostały uwzględnione.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Zajęcia dydaktyczne na kierunku *ekonomia* prowadzi szeroka grupa nauczycieli ekonomicznych związanych z różnymi dyscyplinami nauki. Wśród 63 osób prowadzących zajęcia dydaktyczne, w tym 14 osób zgłoszonych do minimum kadrowego kierunku, reprezentowane są dyscypliny: ekonomia, zarządzanie, finanse oraz prawo, matematyka, historia i nauki techniczne. Szeroka struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zapewnia, że ocena przydziału zajęć jest zgodna z dorobkiem naukowym prowadzących.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *ekonomia* w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742)

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, dla których Uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 2 wymienionego

wyżej rozporządzenia. Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Na Wydziale Ekonomii wszystkie oświadczenia zostały podpisane w czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy, za wyjątkiem jednej osoby, która została zatrudniona w Uczelni od dnia 1 października 2012 r. (oświadczenie podpisane z dniem 1.10.2012 r.)

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicki) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Do minimum kadrowego studiów I i II stopnia kierunku *ekonomia*, profil ogólnoakademicki zostało zgłoszonych 14 nauczycieli akademickich. Do grupy nauczycieli posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego zaliczono 5 osób, a do grupy nauczycieli ze stopniem naukowym doktora 7 osób, w tym jedna osoba stanowiąca minimum na I stopniu studiów.

Nie zaliczono do minimum kadrowego dwie osoby, to jest jednego doktora habilitowanego, którego dorobek naukowy dotyczy dyscypliny matematyki, czyli nie jest zgodny z efektami kształcenia na kierunku *ekonomia* (wnioskodawca przypisuje efekty kształcenia dla kierunku *ekonomia* do obszaru nauk społecznych z wykorzystaniem obszaru nauk technicznych) oraz jednego doktora nauk ekonomicznych, z powodu braku dorobku naukowego w okresie ostatnich 5 lat.

Wniosek: Warunki minimum kadrowe dla studiów I stopnia nie są spełnione. Brak jest pracownika, którego dorobek naukowy związany byłby z efektami z obszaru nauk technicznych. Do spełniania warunków minimum kadrowego studiów II stopnia brakuje jednego nauczyciela akademickiego z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego, którego dorobek naukowy byłby zgodny z efektami kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego na Wydziale Ekonomii w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego zatrudnione zostały na czas nieokreślony. Natomiast 8 osób (tj. 57,1%) wchodziło w skład minimum kadrowego w roku 2007, tj. podczas poprzedniej oceny jakości kształcenia na tym kierunku studiów.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:76 (12 nauczycieli / 909 studentów), co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów nie budzą zastrzeżeń. Występuje pełna zgodności obszarów nauki, dziedzin i dyscyplin naukowych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Pewna część nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, co stwarza jeszcze bardziej sprzyjające warunki do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Hospitowane zajęcia charakteryzowały się dobrym jakościowym poziomem. Odnotowano przykłady doskonale prowadzonych zajęć zarówno pod względem merytorycznym jak i formy prowadzenia. Jednocześnie inne zajęcia okazały się być realizowane na przeciętnym poziomie merytorycznym, gdzie ze względu na tempo

prowadzenia zajęć zachodzi obawa o możliwości zrealizowania całości przewidzianego materiału i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Szczegółowy opis hospitowanych zajęć w załączniku nr 6.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Wszyscy nauczyciele akademicy podlegają ocenie okresowej, a także: każdorazowo na wniosek bezpośredniego przełożonego.

W Uczelni ustanowiono procedurę oceny zajęć dydaktycznych przez studentów. Ocena ta jest przygotowywana przez pełnomocnika ds. jakości kształcenia i przeprowadzana dwa razy w roku (na ostatnich zajęciach w semestrze). Po każdej z serii ocen opracowuje się szczegółowy raport, który otrzymuje dziekan, a wyniki dotyczące poszczególnych pracowników otrzymują kierownicy katedr i zainteresowani pracownicy.

Za osiągnięcia w działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nauczyciele akademicy mogą otrzymywać nagrody rektora.

W spotkaniu Zespołu Oceniającego z kadrą naukowo – dydaktyczną uczestniczyło 29 osób. W spotkaniu uczestniczyli, jako pracownicy Wydziału, Wojewoda Lubelski oraz Prezydent miasta Lublina. W nawiązaniu do założeń strategii i Wydziału pracownicy podkreślali w wielu wypowiedziach rolę praktyki w procesie kształcenia. Podkreślano, że istnieje możliwość realizacji seminariów, projektów, staży w oparciu o kadrę Wydziału, która jest ściśle związana z praktyką gospodarczą i samorządową. W szczególności podkreślano znaczenie rynku lokalnego w procesie kształcenia. Zwracano również uwagę na dobre przygotowanie kadry do upowszechniania i wdrażania nowoczesnych metod nauczania.

Jako bariery związane z realizacją procesu kształcenia wskazywano na brak możliwości, w niektórych przypadkach, udostępniania informacji z firmy do celów praktyki czy pisania pracy dyplomowej. Wskazywano również na brak podstawowej wiedzy obywatelskiej studentów. Wśród korzystnych zjawisk, sprzyjających realizacji procesu kształcenia, wymieniano m.in.: doświadczoną kadrę, spójność zespołu pracowników naukowo – dydaktycznych, którzy współpracują ze sobą od wielu lat, chęć powrotu wielu absolwentów na Wydział na inne formy kształcenia (studia podyplomowe).

Jako szansę dla Wydziału wymieniono współpracę z miastem w realizacji strategii Lublina (m.in.: prowadzenie badań, współpracę z inwestorami, również w obszarze kształtowania oferty kształcenia). Pracownicy w trakcie spotkania opowiedzieli się za utrzymaniem i rozwojem kierunku *ekonomia*.

4.4).

W stosunku do roku 2007, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*, nastąpiły pewne zmiany w składzie tego minimum, bowiem 6 osób, to nauczyciele akademicy, którzy nie tworzyli tego minimum w roku 2007. Dla 13 osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, zaś tylko dla 1 - dodatkowym miejscem pracy. Osoba ta nie może być zaliczona do minimum kadrowego na studiach drugiego stopnia. W ocenie w 2007 roku nie sformułowano uwag w zakresie kadrowym.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego (ocena: znacząco)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Struktura kwalifikacji oraz liczba osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku ekonomia umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia zarówno na studiach I jak i II stopnia. Kwalifikacje pracowników naukowo-dydaktycznych są adekwatne do efektów kształcenia.

4.2) Do minimum kadrowego studiów I i II stopnia zaliczono 11 zgłoszonych osób, w tym 5 osób z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora. Dodatkowo jednego doktora tylko do minimum kadrowego studiów I stopnia. Niezaliczono dwóch osób z powodu niezgodności posiadanego dorobku z efektami kształcenia oraz z powodu braku dorobku. Warunki minimum kadrowe dla studiów I stopnia nie są spełnione. Brak jest pracownika, którego dorobek naukowy związany byłby z efektami z obszaru nauk technicznych. Do spełniania warunków minimum kadrowego studiów II stopnia brakuje jednego nauczyciela akademickiego z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego, którego dorobek naukowy byłby zgodny z efektami kształcenia na kierunku *ekonomia*.

4.3) Polityka kadrowa, realizowana przez władze Uczelni polega na zatrudnianiu kandydatów do pracy naukowo-dydaktycznej z doświadczeniem zawodowym (praktycznym) oraz promowaniu pracowników za uzyskiwane osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne.

4.4) W ocenie w 2007 roku nie sformułowano uwag w tym zakresie.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Szczegółowy opis bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni, laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostęp do komputerów i Internetu przedstawiono w raporcie Samooceny na stronach od 215 do 218.

Sal dydaktyczne wyposażone są w rzutniki multimedialne umożliwiające stosowanie nowoczesnych form dydaktycznych i poprawiające atrakcyjność zajęć. Laboratoria komputerowe wyposażone są w komputery wraz z oprogramowaniem i dostępem do Internetu. Bazę dydaktyczną należy ocenić bardzo pozytywnie, a starania władz Wydziału o jej unowocześnienie jest zauważalne nie tylko przez Zespół Oceniający, ale także przez studentów kierunku.

Księgozbiór Biblioteki WSEI w Lublinie obecnie liczy ponad 40000 egzemplarzy książek z różnych dziedzin wiedzy, głównie związanych z prowadzonymi przez WSEI kierunkami studiów magisterskich, licencjackich, inżynierskich i podyplomowych, w tym ponad 15000 woluminów z zakresu nauk ekonomicznych, w tym finansów i prawa finansowego, rachunkowości, teorii organizacji i zarządzania, również w języku angielskim.

Biblioteka posiada na podstawie licencji wielostanowiskowy dostęp do komputerowych baz wiedzy on-line, w tym do baz aktów prawnych LEX, *ProQuest*, *EBSCO*, *Wirtualna Biblioteka Nauki*.

Biblioteka prenumeruje ponad 130 tytułów czasopism naukowych oraz dzienników ogólnych i specjalistycznych zarówno polskich jak i zagranicznych, z których można korzystać na miejscu w czytelniach oraz za pośrednictwem bezprzewodowej sieci WiFi na terenie Uczelni lub on-line poprzez Internet w domu (po pobraniu numeru IP serwera WSEI), co jest dużym udogodnieniem dla osób niepełnosprawnych.

W Bibliotece WSEI w Lublinie dostępne wersje papierowej w 2012 r. były 37 tytuły czasopism prenumerowanych, ale brak wśród nich takich tytułów jak: Ekonomista, Bank i Kredyt, Przegląd Statystyczny.

Zasoby biblioteczne własne i udostępnione przez inne biblioteki (w tym wirtualne), a także jej dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych należy ocenić pozytywnie.

Studenci określili wyposażenie sal wykładowych oraz seminaryjnych, jako wystarczające do prowadzenia zajęć oraz osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Podobny pogląd wyrazili w stosunku do wyposażenia sal komputerowych. Studenci Uczelni posiadają dostęp do Internetu za pośrednictwem rozmieszczonych na terenie budynku Uczelni ogólnodostępnych stanowisk komputerowych. Dodatkowo specjalne stanowiska umożliwiające korzystanie z zasobów bibliecznych dostępnych online oraz zamawianie książek w bibliotece, znajdują się w czytelni bibliecznej. Ponadto studenci na terenie całego budynku Uczelni mają możliwość korzystania z zasobów Internetu za pośrednictwem sieci bezprzewodowej.

Księgozbiór biblieczny dotyczący studiowanego kierunku studiów studenci uznali za niewystarczający. Celowe ich zdaniem byłoby poszerzenie oferty biblioteki o nowe pozycje specjalistyczne z zakresu ekonomii oraz zwiększenie liczby egzemplarzy, już zakupionych pozycji. Studenci nie byli zorientowani w możliwościach korzystania z książek w formie elektronicznej dostępnych za pośrednictwem strony internetowej biblioteki.

Władze Uczelni zadeklarowały ciągły rozwój infrastruktury celem dostosowania jej do potrzeb kierunków. Studenci potwierdzili prowadzoną modernizację sprzętu zarówno w salach wykładowych jak i seminaryjnych.

Infrastruktura Uczelni jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Uczelnia posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych, ponadto budynek wyposażony jest w windy umożliwiające przemieszczanie się takim osobom oraz w toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Jedynym problemem dla osób z wskazanym rodzajem niepełnosprawności jest dostęp do dziekanatu Wydziału Ekonomii, Działu Stypendiów i Praktyk oraz Biura Karier. Pomieszczenia, o których wspomniano powyżej znajdują się na trzecim piętrze w pionie, w którym nie mieści się winda. Skutkuje to tym, że osoby z niepełnosprawnością ruchową, aby dotrzeć do tych pomieszczeń muszą przedostać się przez jedną z auli mieszczących się na trzecim piętrze, co może być znacznie utrudnione zwłaszcza w momencie prowadzenia zajęć we wspomnianej auli. Uczelnia nie jest wyposażona w sprzęt dostosowany do potrzeb osób niedowidzących oraz niedosłyszących. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od władz Uczelni prowadzone jest w chwili obecnej postępowanie mające na celu zakup wspomnianych urządzeń oraz dostosowanie części stanowisk komputerowych w bibliotece do potrzeb osób z niepełnościami.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczną do realizacji kształcenia na kierunku *ekonomia*. Studenci oceniają bazę dydaktyczną i infrastrukturę, jako wystarczającą do osiągnięcia wiedzy i umiejętności niezbędnych do pracy w zawodzie związanym z kierunkiem studiów. Uczelnia jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Wydział Ekonomii WSEiI w Lublinie nie uczestniczył w ostatniej ocenie parametrycznej MNiSzW.

Od oceny w 2011 roku **Zeszyty Naukowe WSEI**, seria: *Ekonomia* znajdują się na liście czasopism punktowanych MNiSW i uzyskały 2 punkty. Seria *Ekonomia* powstała w 2009 roku.

Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia na kierunku *ekonomia* prowadzą działalność naukową m. in. w ramach programu badań własnych WSEI, jak i projektów finansowanych z zewnątrz, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej.

Celem badań jest rozwój naukowy własnej kadry oraz praktyczne zastosowania wypracowanych rozwiązań. Kadra prowadzi badania szczególnie ukierunkowane na rozwój regionu lubelskiego

W Raporcie Samooceny na stronach od 225 do 234 przedstawiono 18 projektów i programów badawczych realizowanych lub/i kierowanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia*.

W wybranych badaniach naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich uczestniczą studenci pod opieką pracowników naukowych. Ponadto, samodzielni pracownicy nauki na Wydziale Ekonomii opiekują się rozwojem młodej kadry naukowo-dydaktycznej poprzez promotorstwo i recenzje prac doktorskich, recenzje prac habilitacyjnych, a także wykonują recenzje monografii, książek i skryptów.

Artykuły pracowników naukowych są publikowane w Zeszytach Naukowych WSEI, seria: *Ekonomia* oraz w serii publikacyjnej Monografie Wydziału Ekonomii WSEI.

Studenci obecni na spotkaniu nie byli zainteresowani udziałem w pracach badawczych. Wynika to głównie z trybu ich studiów oraz ich życia zawodowego i rodzinnego, większość studentów obecnych na spotkaniu studiuje w trybie niestacjonarnym. Studenci nie byli również zorientowani w możliwościach wzięcia udziału w badaniach naukowych.

Bardzo słabym punktem aktywności dydaktycznej jest niski poziom umiędzynarodowienia. Liczba pracowników i studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej jest na bardzo niskim poziomie. Pomimo podpisanych wielu umów i porozumień sfera ta wymaga dalszych starań, aby mogła być sprzyjającym elementem procesu dydaktycznego. Nisku udział studentów w tych działaniach można tłumaczyć prowadzeniem studiów niestacjonarnych, czyli dla studentów pracujących, a niska aktywność kadry nauczającej, dla których uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, wymaga działań sprzyjających poprawie tego stanu rzeczy.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego (ocena: *znacząco*)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Zeszyty Naukowe WSEI, seria: *Ekonomia* wydawane są od 2009 roku, a od 2011 roku znajdują się na liście czasopism punktowanych MNiSW i uzyskały 2 punkty.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* prowadzą działalność naukową m. in. w ramach programu badań własnych WSEI, jak i projektów finansowanych z zewnątrz, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej. W wybranych badaniach naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich uczestniczą studenci pod opieką pracowników naukowych. Artykuły pracowników naukowych są publikowane w Zeszytach Naukowych WSEI, seria: *Ekonomia* oraz w serii publikacyjnej Monografie Wydziału Ekonomii WSEI.

Rozwój badań naukowych sprzyja realizacji zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Bardzo słabym punktem aktywności dydaktycznej jest niski poziom umiędzynarodowienia.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek *ekonomia* na r.a. 2012/2013 określone zostały w Uchwale Senatu WSEI nr 31/2010/2011 z dnia 29.03.2011 r.

Postępowanie kwalifikacyjne nie przewiduje postępowania konkursowego, a kandydaci przyjmowani są według kolejności zgłoszeń. Zasady te nie określają żadnych warunków merytorycznych przyjęcia kandydata. Jest to rozwiązanie typowe dla wielu szkół niepublicznych prowadzących kształcenia na studiach I stopnia.

Natomiast jeśli jednostka prowadzi kształcenie również na II stopniu powinny być określone kryteria merytoryczne, przyjęte w postępowaniu rekrutacyjnym lub w trakcie trwania pierwszego roku studiów (sposoby weryfikacji i wyrównania kwalifikacji kandydata do podjęcia kształcenia na II stopniu). W zasadach rekrutacji brak jest również warunków przyjmowania kandydatów z maturą międzynarodową. W uchwale rekrutacyjnej nie są określone limity naboru na kierunek *ekonomia*, jednak Uczelnia ma potencjał infrastrukturalny i kadrowy wystarczający do utrzymania dotychczasowego poziomu rekrutacji.

7.2).

Na podstawie analizy średnich ocen z sesji letniej r.a. 2011/2012 można stwierdzić, że oceny są prawidłowo zróżnicowane i odpowiadają zależnościom statystycznym, z nieznaczną tendencją do zawyżania, na studiach II stopnia. Na studiach niestacjonarnych I stopnia struktura ocen przedstawiała się następująco: 2 - 6,8%, 3 - 44,0%, 4 - 29,6%, 5 - 19,6%, a na studiach niestacjonarnych II stopnia: 2 - 2,4%, 3 - 38,1%, 4 - 40,5%, 5 - 19,0%. Taka struktura ocen świadczy o stosunkowo dużym obiektywizmie wystawianych oceny. Podobną strukturę jak na studiach niestacjonarnych II stopnia mają studia stacjonarne I stopnia, z nieznaczną tendencją do zawyżania ocen. Średnie oceny z prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego są stosunkowo wysokie, szczególnie na studiach II stopnia. Na studiach I stopnia średnia z egzaminu dyplomowego w ubiegłym r.a. wyniosła 4,11, a średnia na dyplomie 4,09. Na studiach II stopnia średnie te wyniosły odpowiednio 4,16 oraz 4,20.

Ten element oceny osiągnięć studentów powinien być monitorowany, szczególnie w odniesieniu do poziomu prac dyplomowych.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Wizytującym określili system oceniania, jako w zdecydowanej większości przypadków sprawiedliwy i dobrze funkcjonujący. Studenci Określili prowadzących jako osoby wymagające, jednak sprawiedliwe przy formułowaniu ocen. Studenci stwierdzili, że są informowani o wymaganiach egzaminacyjnych, formie oraz czasie egzaminu, czy też zaliczenia. W zdecydowanej większości egzaminy i zaliczenia prowadzone są w sposób określony na początku zajęć, ewentualne zmiany są konsultowane i ustalane ze studentami. Studenci zorientowani byli w wymaganiach wstępnych odnośnie przedmiotów, na które uczęszczają. Jedynym problemem opisanym przez studentów jest sporadyczne przeprowadzanie zaliczeń oraz egzaminów dla studentów studiów niestacjonarnych w trakcie tygodnia, co koliduje z ich obowiązkami zawodowymi lub rodzinnymi. Studenci potwierdzili, że posiadają możliwość powtarzania egzaminów oraz zaliczeń.

7.3).

Studenci kierunku *ekonomia* w poprzednich latach jedynie sporadycznie uczestniczyli w programie wymiany zagranicznej Erasmus. Zarówno władze Uczelni jak i studenci jako przyczynę takiego stanu rzeczy określili brak prowadzenia studiów w trybie stacjonarnym na wizytowanym kierunku przez ostatnie dwa lata. Specyfika studiów niestacjonarnych utrudnia wzięcie udziału w wymianie studenckiej. Obecni na spotkaniu z Zespołem Wizytującym studenci studiów stacjonarnych wyrazili zainteresowanie wzięciem udziału w programie wymiany. Dodatkowo podkreślili, że w swoich grupach studenckich nie są jedynymi osobami planującymi wyjazd zagraniczny w ramach programu Erasmus. Władze Uczelni starają się zachęcić studentów do udziału w wyjazdach poprzez spotkania informacyjne przeprowadzane wśród studentów wszystkich lat i trybów studiów. Na Uczelni nie funkcjonuje inny program wymiany, niż Erasmus.

7.4).

Studenci ocenili opiekę naukową i dydaktyczną, jako wystarczającą. Szczególnie cenią sobie zajęcia z osobami w praktyce zajmującymi się zagadnieniami z zakresu ekonomii w regionie. Jako wystarczająca została określona dostępność prowadzących poza godzinami zajęć. Nie spotkali się z przypadkiem nie wyznaczenia godzin konsultacji. Ponadto prowadzący są dostępni dla studentów za pośrednictwem poczty elektronicznej, kontaktu telefonicznego oraz funkcjonującej na Uczelni platformy e-learningowej.

Na Uczelni funkcjonuje system nauczania na odległość. System został przez studentów określony jako sprawnie działający oraz ułatwiający im przyswajanie wiedzy. Dzięki prowadzeniu części zajęć za pośrednictwem opisywanej platformy możliwe było ograniczenie ilości zajęć w piątki w przypadku studiów niestacjonarnych, co studenci określili jako pozytywną sytuację. Dodatkowo platforma umożliwia wymianę informacji organizacyjnych pomiędzy studentami a prowadzącymi.

Na spotkaniu studentów z Zespołem Wizytującym obecni byli studenci pierwszego oraz drugiego roku studiów drugiego stopnia. Ich zdaniem proces dyplomowania odbywa się sprawnie oraz z nastawieniem na indywidualizację każdego tematu pracy dyplomowej. Możliwe jest zgłaszanie własnego tematu pracy dyplomowej. Promotorzy nie są przeciążeni ilością dyplomantów, co ma pozytywny wpływ na jakość powstających prac dyplomowych.

Osoby obecne na spotkaniu nie były zorientowane w procedurach dotyczących indywidualnego toku nauczania, czy też indywidualnej organizacji studiów. Wiedziały jednak, że tego typu formy odbywania studiów istnieją oraz mogą się o nie starać. Byli zorientowani, gdzie szukać informacji w przypadku, gdyby postanowili otrzymać jedną z wymienionych wyżej form.

Studenci pozytywnie ocenili pracę dziekanatu oraz godziny jego otwarcia, umożliwiające wszystkim skorzystanie z jego usług. Studenci pozytywnie wypowiadali się o kompetencjach obsługi zatrudnionej w dziekanacie oraz dziale stypendiów. Władze odpowiedzialne za sprawy studenckie posiadają ustalone godziny przyjęć oraz są dostępne dla studentów również poza nimi. Studenci obecni na spotkaniu nigdy nie skorzystali z możliwości spotkania z Władzami Uczelni na dyżurach. Wszelkie problemy i niejasności rozwiązywane są za pośrednictwem starostów oraz pracowników dziekanatu i działu stypendiów i praktyk.

Biblioteka pod względem godzin otwarcia oraz dostępu do zbiorów w niej się znajdujących uzyskała pozytywną ocenę studentów obecnych na spotkaniu. Uznali oni godziny otwarcia biblioteki za wystarczające. Podkreślili, że dużym ułatwieniem jest dla nich możliwość zamawiania pozycji do wypożyczenia za pośrednictwem Internetu z domu.

Dodatkowo na Uczelni funkcjonuje rozbudowany system wolontariatu opiekunów dla osób z niepełnosprawnościami. Wolontariuszem tego typu może zostać każdy ze studentów Uczelni. Ponadto na Uczelni zatrudniony jest psycholog dbający o potrzeby osób niepełnosprawnych.

Studenci obecni na spotkaniu nie byli zorientowani w treści sylabusów. Orientowali się natomiast, gdzie taką wiedzę mogliby uzyskać. Nieznajomość ta wynika głównie z braku zainteresowania.

Materiały dydaktyczne zalecane przez prowadzących studenci określili jako wystarczające do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu, jako jedyną formę motywacji do osiągnięcia lepszych wyników określili stypendium rektora dla najlepszych studentów. Studenci uznali tą formę za wystarczającą motywację do uzyskiwania lepszych wyników. Określili ponadto, że głównym czynnikiem motywującym ich do osiągnięcia lepszych wyników, jest ich chęć samodoskonalenia się oraz wymagania ich pracodawców w tym zakresie.

Na Uczelni funkcjonuje system pomocy materialnej. Realizowane w nim są wszystkie zawarte w ustawie formy pomocy materialnej, ponadto spełnione są wymogi jakościowego i ilościowego podziału stypendiów zawarte w ustawie, tj. ponad 60% funduszy przeznaczonych na stypendia spożytkowane jest na stypendia socjalne wraz z dodatkami. Rozdział środków z funduszu pomocy materialnej odbywa się w porozumieniu z organami Samorządu Studenckiego. Studenci poinformowali, że stypendia w większości przypadków wypłacane są terminowo. Zdarzają się opóźnienia w wypłatach, są jednak w pełni kompensowane w kolejnych miesiącach. Studenci jako osoby w większości pracujące określili, że nie utrudnia to w sposób znaczący ich procesu nauczania.

Wątpliwości budzą następujące przepisy Regulaminu Przyznawania Pomocy Materialnej:

- §3 ust. 13 – zgodnie z tym przepisem w szczególnych przypadkach Wydziałowa Komisja Stypendialna lub Rektorska Komisja Stypendialna mają prawo podwyższyć świadczenie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych lub zapomogi. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy - Stypendium socjalne ma prawo otrzymywać student znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej oraz z art. 180 ustawy - Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych może otrzymywać student z tytułu niepełnosprawności potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu. Oznacza to, że jedynym kryterium przyznania opisanych stypendiów może być wysokość dochodu na jedną osobę w rodzinie studenta lub odpowiednio orzeczenie o niepełnosprawności. W Regulaminie wprowadzono, zatem kryterium pozaustawowe.

- §17 ust 1 – przepis ten mówi, że przy ustalaniu sytuacji materialnej studenta do składu rodziny nie są wliczani jej członkowie, którzy: odbywają służbę wojskową, uczą się w szkołach wojskowych, przebywają w instytucjach zapewniających całodobowe utrzymanie. Zgodnie z art. 179 ust 4 ustawy - Przy ustalaniu wysokości dochodu uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne uwzględnia się dochody osiągnięte przez:
 - 1) studenta;
 - 2) małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek;
 - 3) rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych studenta i będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów.
 Nie można, zatem nie wliczać do członków rodziny osób wspomnianych powyżej, gdyż jest to kryterium pozaustawowe.
- § 20 ust. 4 – zgodnie z tym przepisem student ubiegający się o stypendium socjalne w zwiększonej wysokości powinien dostarczyć razem z wnioskiem o wspomniane stypendium kopię umowy najmu. Zgodnie z art. 182 ust 1 ustawy - Student studiów stacjonarnych znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej może otrzymać stypendium socjalne w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania w domu studenckim lub w obiekcie innym niż dom studencki, jeżeli codzienny dojazd z miejsca stałego zamieszkania do uczelni uniemożliwiałby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie. Co za tym idzie jedynym kryterium przyznania stypendium socjalnego w zwiększonej kwocie jest dochód w rodzinie studenta. Wystarczające powinno być, zatem oświadczenie studenta, o niemożliwości bądź znacznym utrudnieniu studiowania w przypadku dojazdów z miejsca zamieszkania.
- punkt 4 załącznika nr 6 do Regulaminu przyznawania pomocy materialnej – przepis ten mówi o ustalaniu dochodu przy ubieganiu się o stypendium socjalne, na wyżywienie i mieszkaniowego. Zgodnie z art. 173 ust. 1 – Student może ubiegać się o stypendium w formie stypendium socjalnego, specjalnego dla niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, ministra za wybitne osiągnięcia oraz zapomogi. Ustawa nie przewiduje, zatem stypendium na wyżywienie i mieszkaniowego. Celowe byłoby, zatem zaktualizowanie załączników do Regulaminu przyznawania pomocy materialnej.

Dodatkowo wątpliwości budzi przepis §29 Regulaminu odpłatności za studia. Zgodnie z nim wprowadzona zostaje opłata za nieterminowe złożenie pracy dyplomowej. Zgodnie z art. 99a ustawy - Uczelnia nie pobiera opłat za rejestrację na kolejny semestr lub rok studiów, egzaminy, w tym egzamin poprawkowy, egzamin komisyjny, egzamin dyplomowy, wydanie dziennika praktyk zawodowych, złożenie i ocenę pracy dyplomowej oraz wydanie suplementu do dyplomu. Uczelnia nie ma, zatem prawa do pobierania opłaty za złożenie pracy dyplomowej, niezależnie od tego, czy nastąpiło to w terminie, czy też nie. Jest to, zatem przepis niezgodny z ustawą.

Studenci nie są zorientowani w istnieniu własnego systemu pomocy materialnej na Uczelni, dodatkowo władze Uczelni nie przedstawiły dokumentów potwierdzających istnienie takiego funduszu.

Obowiązujący na Uczelni wzór umowy Uczelnia – student oraz Regulamin Odpłatności za studia nie są ze sobą zgodne. Regulamin przewiduje opłatę za wydanie dodatkowego odpisu dyplomu w tłumaczeniu na język obcy w wysokości 30 PLN (§23), natomiast umowa Uczelnia – student w wysokości 40 PLN (§2 pkt. 7). Celowym jest ujednolicenie stawki w obu dokumentach powiązanych ze sobą.

Dodatkowo wątpliwości budzi termin podpisania umów Uczelnia – student. Zgodnie z dostarczonymi egzemplarzami umów, następuje to w okresie wakacji tj. na przełomie lipca i sierpnia. Umowa ta powinna zostać odpisana dopiero po rozpoczęciu roku akademickiego i uzyskaniu przez daną osobę statusu studenta.

Wszelkie wydawane w indywidualnych sprawach studenckich decyzje są zgodne z trybem przewidzianym w Kodeksie Postępowania Administracyjnego.

Na Uczelni funkcjonują dwa koła naukowe. Zajmujące się prowadzeniem forum internetowego Koło Naukowe „FORUM”. Drugim kołem naukowym jest ściśle powiązane z kierunkiem *ekonomia* Koło Naukowe Ekonomistów, zajmujące się głównie pogłębianiem wiedzy przez kompetencje własnych członków z zakresu ekonomii oraz prowadzenia własnej firmy. Dodatkowo koło bierze aktywny udział w organizowanych w regionie Konferencjach o tematyce powiązanej ze specyfiką działalności koła.

Podczas wizytacji z przyczyn niezależnych od ZO PKA nie odbyło się spotkanie z przedstawicielami Samorządu Studenckiego. Dział on na szczeblu uczelnianym za pośrednictwem wybieranej w powszechnych wyborach Rady Samorządu Studenckiego.

Wątpliwości budzi brak zawarcia w Regulaminie Samorządu Studenckiego trybu wyboru przedstawicieli do organów kolegialnych Uczelni takich jak rady wydziału. Celowe byłoby zawarcie w Regulaminie Samorządu Studenckiego przepisów regulujących tą kwestię. Celowym byłoby przeprowadzanie wyborów przedstawicieli studentów do Senatu oraz Rad Wydziałów wśród wszystkich studentów Uczelni/Wydziału.

Studenci obecni na spotkaniu byli w małym stopniu zorientowani w działalności Biura Karier oraz szkoleniach i ofercie, jakie biuro może im zaproponować. Za wyjątkiem możliwości sprawdzenia ofert pracy, czy też zamieszczenia własnego CV w bazie Biura Karier nie orientowali się w ofercie Biura.

Studenci obecni na spotkaniu określili proces kształcenia jako odpowiednio funkcjonujący.

Studenci w trakcie spotkania z zespołem wizytującym pozytywnie wypowiadali się o kwotach przyznawanych stypendiów. Studenci określili wysokość opłat, jako dostosowaną do ich możliwości finansowych i konkurencyjną w porównaniu do wysokości czesnego na innych uczelniach w regionie. Dodatkowo z uznaniem studentów spotkało się wprowadzenie licznych ulg i obniżek w wysokości czesnego dla studentów w ciężkiej sytuacji finansowej.

Studenci pozytywnie wypowiadali się ponadto o funkcjonującej przy Uczelni bazie sportowej oraz zapleczu w postaci bufetu oraz punktu ksero funkcjonujących w budynku Uczelni. Pozytywne zdaniem studentów jest zainteresowanie władz Uczelni cenami we wspomnianych punktach, co utrzymuje je na poziomie dostosowanym do możliwości studentów.

Studenci wyrazili ogólne zadowolenie z funkcjonującego na Uczelni systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej oraz krótkiego czasu rozpatrywania podań, wniosków.

Studenci określili proces rozpatrywania ich wniosków jako sprawny oraz działający bez zarzutu. Kwestie problematyczne zawsze rozwiązywane są z ich udziałem oraz w sposób gwarantujący poszanowanie interesu studenta.

7.5).

Brak uwag sformułowanych w poprzedniej ocenie.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego (*ocena: w pełni*)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Uczelnia określiła tryb i warunki rekrutacji, które podała do wiadomości publicznej, zgodnie z trybem przyjętym w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym. Kandydaci, zarówno na I, jaki i na II stopień, kwalifikowani są na podstawie kolejność zgłoszeń. Dla kandydatów na II stopniu powinny być określone kryteria merytoryczne, przyjęte w postępowaniu rekrutacyjnym lub w trakcie trwania pierwszego roku studiów (np. wyrównanie różnic programowych, dla studentów kierunków niezwiązanych z danym obszarem kształcenia). Określenie takich zasad umożliwi dobór kandydatów, których wiedza i umiejętności zapewnią uzyskanie w procesie kształcenia zakładanych dla II stopnia efektów kształcenia.

7.2) Analiza prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych, analiza średnich ocen z przedmiotów z ostatniej sesji oraz ocena zapisów w opisie modułów kształcenia dotyczących metod weryfikacji efektów przedmiotowych pozwala stwierdzić, że student oceniany jest z zachowaniem zobiektywizowanych zasad. Przy ocenie prac dyplomowych, egzaminu dyplomowego oraz średniej ocen ze studiów występuje nieznaczna tendencja do ich zawyżania, szczególnie na studiach niestacjonarnych II stopnia oraz na studiach stacjonarnych. Ten obszar weryfikacji efektów kształcenia wymaga monitorowania przez władze Wydziału. System oceniania studentów działa poprawnie. Zdaniem studentów oceny są sprawiedliwe, a egzaminy sprawdzają wiedzę, którą można było zdobyć w trakcie zajęć. Studenci mają możliwość powtarzania zaliczeń oraz egzaminów.

7.3) Wyjazdy w ramach programów wymiany na wizytowanym kierunku działają w wąskim zakresie. Główną przyczyną jest brak zainteresowania studentów niestacjonarnych wyjazdami oraz brak prowadzenia studiów stacjonarnych na kierunku *ekonomia*.

7.4) System konsultacji oraz kontakt z kadrami, w zakresie zajęć oraz opieki nad dyplomantami działają poprawnie, umożliwiając studentom sprawne zdobywanie wiedzy i umiejętności. Celowe byłoby większe doinformowanie studentów w kwestii indywidualnego toku studiów oraz indywidualnej organizacji studiów oraz możliwości skorzystania z powyższych form. Pozytywnie oceniono godziny oraz pracę dziekanatu, działu stypendiów i praktyk oraz biblioteki. System pomocy materialnej funkcjonuje sprawnie. Regulaminu Pomocy Materialnej oraz Regulaminu odpłatności za studia budzi wątpliwości odnośnie zgodności z przepisami prawa

7.5) Brak uwag sformułowanych w poprzedniej ocenie.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

W Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Zarządzeniem Nr 2/2011/2012 Rektora z dnia 18 września 2011 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, zmieniony Zarządzeniem Nr 2/2012/2013 z dnia

20 września 2012 r. Zarządzenie to określa cele wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Jednocześnie Rektora powołał z dniem 1 października 2012 r. już po raz drugi (pierwsza Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia została powołana 1 października 2011 r.) na kolejny rok, 8 osobową Uczelnianą Komisję ds. Zarządzania Systemem Jakości Kształcenia. Celem systemu jest tworzenie innowacyjnych dostosowanych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia, stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia, podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej, a także podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia.

Do zadań Komisji należy w szczególności ocena procesu nauczania w Uczelni, zajęć dydaktycznych, ocena warunków i organizacji zajęć, wyników badania kariery zawodowej absolwentów oraz opinii pracodawców zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej. Realizując postanowienia tego zarządzenia Rada Wydziału Uchwałą Nr 1/2012/2013 powołała w dniu 25 października 2012 r. Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia w celu inicjowania, monitorowania, zatwierdzania oraz okresowego przeglądania programów nauczania i oceniania efektów kształcenia. Komisje ds. Jakości Kształcenia, spełniają najważniejszą rolę w systemie zarządzania jakością poprzez funkcję oceniania i zapewniania jakości kształcenia. Efektem prac Komisji na Wydziale jest Harmonogram monitorowania i funkcjonowania oraz doskonalenia systemu zarządzania jakością kształcenia na Wydziale Ekonomii. Obejmuje on m. in. ankietyzację zajęć dydaktycznych przez studentów oraz dokonanie ich oceny, ocenę nauczycieli akademickich, badanie losów zawodowych absolwentów, ankieta realizacji i oceny efektów praktyk studenckich, ankieta dotycząca rezygnacji ze studiów, ankieta na wejście dla studentów I roku oraz ankieta dla pracodawców w zakresie monitorowania karier zawodowych studentów. Rektor w drodze zarządzeń określił tryb realizacji hospitacji, wprowadzenia ankiet oceny zajęć, okresowej oceny nauczycieli akademickich. Brak jest wyników przeprowadzonych przez Komisję wyników powyższych ankiet, a także informacji na temat przekazywania wyników studentom, za wyjątkiem wyników oceny nauczycieli akademickich.

Zarządzanie jakością na szczeblu wydziałowym powinno być formalnie udokumentowane w postaci raportów z wyników prowadzonych badań..

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia, jednakże dokumentacja ta prowadzona jest w sposób bardzo lakoniczny, często ogranicza się tylko do zasygnalizowania problemu bez jakiegokolwiek ich omówienia, a zatem nie było możliwe, w jakim zakresie sprawy dotyczące jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów były omawiane. Brak dokumentacji z posiedzeń Wydziałowej Rady ds. Jakości.

Aktualnie na mocy Uchwały nr 3/2011/2012 Rady Wydziału Ekonomii z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie zatwierdzenia programów kształcenia na kierunku ekonomia I i II stopnia od roku akademickiego 2012/2013. Wydział dostosował plany i programy kształcenia na ocenianym kierunku do przepisów obowiązujących w tym zakresie. Określono w nim wymagania dotyczące obszarów wiedzy, kompetencji i umiejętności dla poszczególnych przedmiotów.

8.2).

Proces ankietyzacji dotyczący jakości zajęć dydaktycznych obejmuje prowadzenie ankiet po zakończeniu każdego semestru. Wykorzystywany wzór ankiety składa się z 5 pytań oraz miejsca na uwagi własne w formie otwartej. Ankieta przeprowadzana jest w formie papierowej, w trakcie zajęć dydaktycznych. Jej wypełnienie jest dobrowolne. Wyniki ankiet

są opracowywane, a następnie zostają wykorzystane w trakcie okresowej oceny nauczycieli akademickich i archiwizowane. Nie jest prowadzona żadna forma promocji procesu ankietyzacji wśród studentów. Studenci potwierdzili aktywny udział w procesie ankietyzacji. Nie byli zapoznani z dokładnymi wynikami i opracowaniami wyników ankiet, potwierdzili jednak, że ankiety odnoszą skutek w formie zmiany podejścia negatywnie ocenionych prowadzących.

System zapewniania jakości kształcenia jest oparty o wyniki ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów Uczelni oraz hospitały zajęć. Podczas wizytacji nie przedstawiono dokumentów regulujących funkcjonowanie systemu zapewniania jakości kształcenia. Przedstawiono natomiast dokumenty potwierdzające aktywny udział studentów w pracach wydziałowych komisji ds. zapewniania jakości kształcenia.

Na podstawie przedstawionych list członków Senatu Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie oraz Rady Wydziału Ekonomii Uczelni należy uznać, że są spełnione warunki zawarte w art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy odnośnie składu senatu oraz rady wydziału uczelni. Ze względu na brak obecności przedstawicieli studentów w Senacie oraz Radzie Wydziału Ekonomii, niemożliwe było ocenienie roli studentów w organach kolegialnych Uczelni oraz Wydziału.

Regulamin Studiów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie wprowadzony został z poszanowaniem art. 161 ust. 2 ustawy.

Przedstawiono pozytywne opinie Samorządu Studenckiego dotyczące wprowadzanych programów i planów studiów.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+/-	+	+/-	+/-	+
Umiejętności	+	+/-	+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+/-	+	+/-	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) W Uczelni funkcjonuje system zapewnienia jakości kształcenia, który został ustalony i zatwierdzony Zarządzeniem Nr 2/2011/2012 Rektora z dnia 18 września 2011 r. oraz zmieniony Zarządzeniem Nr 2/2012/2013 z dnia 20 września 2012 r. Rektora powołał Uczelnianą Komisją ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Celem systemu jest tworzenie innowacyjnych dostosowanych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia, stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia, podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej, a także podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia. Rada Wydziału powołała Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia w celu inicjowania, monitorowania, zatwierdzania oraz okresowego przeglądania programów nauczania i oceniania efektów kształcenia. Zadania obejmują on m. in.

ankietyzację zajęć dydaktycznych przez studentów oraz dokonanie ich oceny, ocenę nauczycieli akademickich, badanie losów zawodowych absolwentów, ankieta realizacji i oceny efektów praktyk studenckich, ankieta dotycząca rezygnacji ze studiów, ankieta na wejście dla studentów I roku oraz ankieta dla pracodawców w zakresie monitorowania karier zawodowych studentów. Wszystkie działania Komisji powinny być dokumentowane.

8.2) System zapewniania jakości kształcenia funkcjonuje poprawnie. Ankiety prowadzone wśród studentów mają wpływ na postawę prowadzących. Przedstawiono pisemne opinie Samorządu Studenckiego na temat planów i programów studiów. W Senacie i Radzie Wydziału zasiadają studenci w liczbie zgodnej z przewidzianym ustawą kryterium. Studenci zasiadają ponadto we wszystkich komisjach, w których składzie ustawa przewiduje ich obecność.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. koncepcja rozwoju kierunku			X		
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe			X		
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych			X		
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

1. W strategii Wydziału Ekonomii nie wskazano horyzontu czasowego. Nie zostały, zatem spełnione podstawowe wymagania merytoryczne, które zawsze wiążą realizację kluczowych celów z określoną perspektywą czasową. Oceniając przedłożony dokument można stwierdzić, że Wydział Ekonomii nie posiada strategii rozwoju.

Analiza i ocena zawartości informacyjnej Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomii wskazuje, że ustalono niej cztery cele strategiczne (dotyczą roku akademickiego 2013/2014 i nie wybiegają dalej). Brak, w tym programie rozwoju tej podstawowej jednostki organizacyjnej, innych istotnych informacji. Nie odnajdujemy tu ani, choć ogólnie zarysowanych, sposobów

realizacji tych celów, ani choć deklaratorywnie wskazanych, środków nieodzownych dla ich osiągnięcia. Także i z tego punktu widzenia ocena strategii Wydziału nie wypada satysfakcjonująco.

Zalecenie:

Konieczne jest opracowanie strategii Wydziału Ekonomii, który spełniałby standardy formalne i merytoryczne tej długofalowej koncepcji rozwoju Wydziału.

2. Przyjęte przez Wydział efekty kształcenia na kierunku *ekonomia* zostały wpisane do obszaru nauk społecznych z wykorzystaniem obszaru nauk technicznych. Jednocześnie wnioskodawca wskazał dziedzinę, do której przypisuje efekty kształcenia w ramach obszaru nauk społecznych jako „nauki ekonomiczne” i dyscypliny jako: ekonomia, finanse, rachunkowość, zarządzanie, matematyka i statystyka. Takie przypisanie efektów kształcenia jest nieściśle i niezgodne z klasyfikacją obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych.

Zalecenie:

Nieodzowne jest ponowne określenie obszarów, dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia na kierunku *ekonomia*. Jest to niezbędne również dla właściwego ustalenie minimum kadrowego.

3. Niektóre z efektów kierunkowych zostały sformułowane w sposób stosunkowo szczegółowy, co powoduje, że zostaną one zrealizowane tylko przez studentów jednej specjalności. Tym samym nie jest spełniony wymóg, który określa, że warunkiem uzyskania kwalifikacji pierwszego lub drugiego stopnia jest osiągnięcie wszystkich założonych w programie kształcenia efektów.

Zalecenie:

Za celowe uznaje się przeformułowanie i uspoźnienie efektów kształcenia w taki sposób, by studenci wszystkich specjalności studiów I i II stopnia mogli zrealizować wszystkie efekty założone w programie kształcenia.

4. Proces dyplomowania pozwala na weryfikację efektów kształcenia z pewnymi zastrzeżeniami. Dotyczą one monitorowania tematyki prac licencjackich oraz magisterskich pod kątem ich zgodności ze standardem kierunku *ekonomia* oraz sformułowanymi dla kierunku efektami kształcenia. Ponadto w znacznie większym zakresie niż dotychczas, powinna być stosowana zasada, aby promotor lub recenzent był samodzielnym pracownikiem nauki.

Zalecenie:

Należy jeszcze bardziej stanowczo respektować zasadę, według której prace magisterskie i licencjackie są zgodne z standardem kierunku *ekonomia*. Celowe jest również zwracanie większej niż dotychczas uwagi na fakt, by promotor lub recenzent był samodzielnym pracownikiem nauki.

5. Program studiów został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia, a wnioskodawca nie określił procentowego udziału punktów ECTS dla każdego z nich. Ponadto wyróżnione w planie studiów moduły kształcenia nie zawierają opisów nakładu pracy studenta uwzględniających specyfikę poszczególnych modułów.

Zalecenie:

Konieczne jest określenie procentowego udziału punktów ECTS dla każdego z obszarów kształcenia wyróżnionego w programie kształcenia na kierunku *ekonomia*. Nieodzowne jest

również uzupełnienie opisów modułów kształcenia o dokładnie określone i dostosowane do ich specyfiki, nakłady pracy studenta.

6. Minimum kadrowe dla studiów I stopnia nie jest spełnione (brak pracownika, którego dorobek związany byłby z efektami z obszaru nauk technicznych). Do spełniania warunków minimum kadrowego studiów II stopnia brakuje jednego nauczyciela akademickiego z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego, którego dorobek naukowy byłby zgodny z efektami kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Zalecenie:

Konieczne jest uzupełnienie minimum kadrowego zarówno na studiach I jak i II stopnia.

7. Zeszyty Naukowe WSEI, seria: *Ekonomia* wydawane są od 2009 roku, a od 2011 roku znajdują się na liście czasopism punktowanych MNiSW i uzyskały 2 punkty.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* prowadzą działalność naukową m. in. w ramach programu badań własnych WSEI, jak i projektów finansowanych z zewnątrz, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej. W wybranych badaniach naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich uczestniczą studenci pod opieką pracowników naukowych. Artykuły pracowników naukowych są publikowane w Zeszytach Naukowych WSEI, seria: *Ekonomia* oraz w serii publikacyjnej *Monografie Wydziału Ekonomii WSEI*. Bardzo słabym punktem aktywności dydaktycznej jest niski poziom umiędzynarodowienia.

Zalecenie:

Uzasadnione jest dalsze intensyfikowanie badań naukowych wpisujących się w kanon ekonomii. Podniesieniu poziomu prac naukowych sprzyjać powinna dalsza, pełniejsza realizacja zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*. Wzrost poziomu umiędzynarodowienia należy uznać jako istotny, priorytetowy kierunek aktywności pracowników i studentów.

8. Dla kandydatów na II stopniu nie są określone kryteria merytoryczne w postępowaniu rekrutacyjnym lub w trakcie trwania pierwszego roku studiów (np. wyrównanie różnic programowych, dla studentów kierunków niezwiązanych z danym obszarem kształcenia). Ich brak uniemożliwia nabycie, w procesie kształcenia, zakładanych na studiach II stopnia, efektów kształcenia.

Regulaminu Pomocy Materialnej oraz Regulaminu Odpłatności za Studia budzi wątpliwości odnośnie zgodności z przepisami prawa

Zalecenie:

Konieczne jest określenie kryteriów merytorycznych, najlepiej w toku postępowania rekrutacyjnego, które umożliwiłyby realizację deklarowanych przez Uczelnię efektów kształcenia. Za celowe uznać należy również dokonanie stosownych zmian w regulaminach – Pomocy Materialnej i Odpłatności za Studia.

9. Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia nie dokumentuje działań zmierzających do analizy, oceny i doskonalenia efektów kształcenia.

Zalecenie:

Nieodzowne jest podjęcie skutecznych działań mających na celu dokumentowane prac realizowanych przez Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia

W przedstawionej odpowiedzi na Raport z Wizytacji, Dziekan Wydziału Ekonomii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie ustosunkowuje się do zawartych w nim niesprawności dotyczących jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Odpowiedź Dyrektora Instytutu została ujęta w punktach stosownie do zaleceń sformułowanych w Raporcie. Ich analiza potwierdza odpowiedniość podjętych i dokonanych już przez władze Szkoły działań ze wskazanymi w Raporcie niesprawnościami.

Ocena treści odpowiedzi na Raport i przedłożonych do niej załączników, mających postać gotowych już dokumentów - uchwał oraz zarządzeń ciał kolegialnych WSEiI lub propozycji takich wewnętrznych uregulowań prawnych, jednoznacznie dowodzi, że wskazana w tabeli 2 Raportu z Wizytacji, „Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej” może ulec zmianie.

Poniżej przedstawia się nową ocenę kryteriów oceny programowej po odpowiedzi władz Uczelni na wskazane w Raporcie uchybienia.

Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		X			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Mając na uwadze zawartość informacyjną całej przedłożonej przez Uczelnię dokumentacji będącej odpowiedzią na Raport z Wizytacji, Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zaleca Dziekanowi Wydziału Ekonomii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, przesłanie na ręce Prezydium, w terminie do końca semestru zimowego roku akademickiego 2013/2014, następujących dokumentów:

1. Uchwał Senatu i Rady Wydziału Ekonomii dotyczących skorygowanych efektów kształcenia dla kierunku *Ekonomia* dla studiów I i II stopnia i przyporządkowanie ich do właściwego obszaru kształcenia, dziedziny wiedzy i dyscyplin naukowych,
2. Stosowanych uchwał Rady Wydziału, które egzekwowały by spójność tematów prac dyplomowych, realizowanych na kierunku *ekonomia*, ze standardem i kanonem wiedzy tego kierunku studiów,
3. Podjętych decyzji, mających postać wewnętrznych aktów normatywnych, które porządkowałyby zidentyfikowane w toku oceny jakości kształcenia niesprawności w sylabusach przedmiotów,
4. Zestawienia badań naukowych zrealizowanych przez pracowników Wydziału (ma ono obejmować przedsięwzięcia wykonane do końca semestru zimowego 2013/2014). Mają one potwierdzić deklarowaną przez władze Wydziału intensyfikację badań naukowych,
5. Zestawienie projektów, programów czy innych opracowań dokumentujących wzrost poziomu umiędzynarodowienia pracowników i studentów (ma obejmować przedsięwzięcia wykonane do końca semestru zimowego 2013/2014),
6. Podjętych prawnych regulacji doskonalących system wsparcia studentów w procesie uczenia się.